

Møte onsdag den 4. november 2015 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 10):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: De innkalte vararepresentanter, for Oppland fylke Ivar *Odnes*, og for Rogaland fylke Svein *Abrahamsen*, har tatt sete.

Sak nr. 1 [10:00:39]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Erna Solberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:01:04]: Under en høring i utenrikskomiteen i går minnet ledende forskere oss om at felles for de fleste flyktningstrømninger opp gjennom historien er at samtiden har kalt dem for ekstraordinære. Vi gjør det også i dag, og jeg mener det er dekning for påstanden. Ifølge FN er over 60 millioner mennesker i verden på flukt. Kriser, krig og konflikt gjør at situasjonen mange steder kan forverre seg ytterligere. Internett gir millioner i krigs- og kriseområder kunnskap om muligheter til å leve bedre liv andre steder. Langveis fra ser mennesker i bevegelse mot Europa, deriblant mot Norge. Tallene i flyktningstrømmen har slått alle rekorder, og det kan fortsette. I forrige måned krysset 218 000 mennesker Middelhavet, flere på en måned enn hele fjoråret. Til Norge kom flere i oktober enn antatt for hele 2015. Aldri før har det kommet så mange på en uke som i forrige uke, og det fortsetter denne uken – ikke minst i nord. Med andre ord, som regjeringen selv sier, vi vet ikke hva som vil følge i ukene som kommer. Vi må være forberedt på at dette kan være den nye normalen. Utfordringer utover det ordinære krever løsninger utover det ordinære og måter å samarbeide på utover det ordinære.

Varige løsninger kan bare finnes gjennom bredt og møysommelig internasjonalt samarbeid. Samtidig trenger vi også samarbeid her hjemme. Statsministeren har fremholdt hedersbegrepet «dugnad». Arbeiderpartiet er enig. Det er tid for å legge små strider til side og søke bredt samarbeid om løsninger som virker. Derfor takket vi ja til statsministerens invitasjon fra Stortingets talerstol i oktober, og de øvrige partiene på Stortinget takket ja til møtet som Høyres og Fremskrittspartiets parlamentariske ledere nylig inviterte til. Nå opplever vi uklarehet om viljen til å

følge opp denne invitasjonen og statsministerens appell om dugnad. Så mitt spørsmål er: Mener statsministeren fortsatt at en bred enighet er ønskelig, og hvilke hovedprinsipper mener statsministeren at Stortinget bør samle seg om?

Statsminister Erna Solberg [10:03:14]: Det er viktig å understreke at vi er i en ekstraordinær situasjon. Tallene øker fortsatt når det gjelder flyktningankomster til Norge. Tallene øker særlig i nord. Det er en strøm av personer som kommer fra konfliktområder, men det er også en strøm av personer som har vært i trygghet lenge, og ikke kommer direkte fra konfliktområdene. Det er et inntrykk av at det finnes en form for åpen dør til Europa for øyeblikket som gjør at alle migrasjonsprosessene går i én retning. Derfor er det etter min mening viktig at vi møter dette med ekstraordinær evne til å løfte oss over partipolitisk krangel og finne de riktige tiltakene. De riktige tiltakene i denne sammenheng er å støtte opp under det arbeidet som EU gjør internasjonalt, sørge for at EU faktisk fungerer, at Schengen-grensene respekteres, og støtte opp under det arbeidet som skjer gjennom FN på migrasjonsområdet, men vi må også være tydelig i Norge på de tiltakene vi er nødt til å iverksette. I dag betyr det at vi må iverksette både kortsiktige tiltak og langsiktige tiltak. De kortsiktige tiltakene er etter min mening i hovedsak innstrammende tiltak. De kortsiktige tiltakene betyr tiltak som klart og tydelig gir beskjed om at dem vi skal ha et asylinstitutt for, er folk som har et beskyttelsesbehov, at vi klarer å sortere de strømmene som kommer, raskere opp mot det. Det betyr at vi må ha noen klare og tydelige signaler på de områdene. Det andre sporet, det langsiktige, er at de som får opphold, får en integrering som gjør at de raskere kommer i arbeid, at vi stiller tydelige og klare krav til dem som kommer, men også hjelper dem på veien inn i det norske samfunnet.

Jonas Gahr Støre (A) [10:05:19]: Jeg må tolke dette lange svaret som et ja. Det trengs en dugnad. Vi er klar for det. Hva kan dette handle om? Jo, jeg ser fem punkter:

1. Vi kan søke enighet om de internasjonale løsningene, prinsippene for det europeiske asylsamarbeid.
2. Vi kan søke enighet om tiltak for at asylsystemet vårt fungerer bedre i tråd med konvensjonene, herunder rask og effektiv retur av dem som ikke har beskyttelsesbehov.
3. Søke enighet om opplegg for anstendige mottak samtidig som vi hindrer at norske ordninger fremstår som mer attraktive slik at de påvirker flyktningstrømmen.
4. At vi sammen styrker integreringsarbeidet, slik at nyankomne kommer raskt i utdanning og arbeid, og ikke blir gående passive.
5. At vi samles om rett og tilstrekkelig støtte til at kommunene kan lykkes med bosetting, norskopplæring, arbeidskvalifisert tilpasset den nye situasjonen.

Jeg håper at statsministeren, som leder av regjeringen, vil medvirke til at de samtalene kan komme i gang raskt. Vi har en meget krevende november måned foran oss i budsjettforhandlinger som gjelder fire partier, og denne invitasjonen som altså gikk til åtte. Jeg tror at stemningen

blant de fire som ikke er med blant flertallspartiene, er at vi er rede til slike samtaler, og jeg håper statsministeren vil medvirke til at de kommer i gang.

Statsminister Erna Solberg [10:06:28]: Jeg tror at de fem tiltakspunktene i stor grad kanskje skisserer de fire som jeg også hadde da jeg offentliggjorde vår tilleggsproposisjon på fredag. I så måte er jeg ikke uenig i punktene, men jeg tror jeg vil understreke behovet for at vi også klart og tydelig sier at vi ikke bare snakker om returpolitikk, men også om innstramning på noen områder hvis Norge fremstår som et land hvor oppholdstillatelsene her er gunstigere enn andre lands oppholdstillatelser. Vi kan like det eller ikke, men det er en utvikling i flyktningpolitikken i de andre landene som gjør at vi nå skifter fokus, og jeg har god kunnskap på dette området om hvor raskt informasjonen går ut, hvor raskt det sildrer nedover, og hvordan attraktiviteten kommer. Jeg tror at forutsetningen for å få til det fellesskapet som vi trenger i disse løsningene, er at vi er åpne på å se på mer midlertidighet og på noen flere innstrammende tiltak.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Svein Roald Hansen.

Svein Roald Hansen (A) [10:07:39]: Statsministeren pekte i sitt svar på behovet for å støtte opp om EUs tiltak og asylpolitikk, og hun sa i sin redegjørelse at hun vil delta på toppmøtet i Valletta neste uke. I tilleggsnummeret foreslår regjeringen at vi skal delta i EUs såkalte relokaliseringsmekanisme med 1 500 over to år, og med midler til å utvikle trygg mottakskapasitet i tredjeland som EU arbeider for å opprette bl.a. i Tyrkia.

Den kanskje alvorligste utfordringen i det europeiske samarbeidet nå er å få kontroll på Schengens yttergrenser – vi for vår del mot Russland. Men siden EU lanserte sin tiltakspakke, har vi sett en utvikling som peker mer i retning av sprik enn samling om en felles politikk blant EU-landene. Hvordan vurderer statsministeren nå mulighetene for en bred enighet i EU om håndteringen av flyktningssituasjonen, og er det ytterligere tiltak Norge kan bidra med inn i dette arbeidet, og hvilke initiativ vil regjeringen ta overfor Russland for å få bedre kontroll med situasjonen over Storskog?

Statsminister Erna Solberg [10:08:42]: Det var mange spørsmål å svare på på 1 minutt. La meg begynne med å si at vi jobber aktivt overfor EU i forhold til de tiltakene vi har sagt vi skal bidra med. Det er klart at det er store spenninger. Noen land mottar store utfordringer, andre land får nesten ikke asylsøkere. Noen land tror de kan gå fri fra den utfordringen som er nå. Det er heller ingen tvil om at dette spørsmålet er det spørsmålet som splitter mest også internt i de fleste europeiske land, og også det spørsmålet som kanskje splitter mest i vår egen politiske diskusjon om veivalgene for fremtiden i Norge, og har gjort det over mange år.

Når det gjelder forholdet til Russland, jobber vi nå med samtaler med Russland på grensekommisærnivå. Uten-

riksministeren har tatt opp spørsmålet med utenriksminister Lavrov. Vi forutsetter at alle forholder seg til de forpliktelser man har, også russerne i denne sammenhengen. Foreløpig mener vi at vi skal forsøke å finne løsninger via den diplomatiske veien. Men samtidig ... (presidenten avbryter)

Presidenten: Da er tiden ute.

Knut Arild Hareide – til oppfølgingsspørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:09:59]: Det er heilt riktig som statsministeren seier, at ein del av dei tiltaka som me diskuterer no, òg er splittande for den politiske debatten i Noreg. Samtidig seier statsministeren – og det er heilt riktig – at dette er ein ekstraordinær situasjon. Derfor synest eg det var så bra det som statsminister Erna Solberg sa i utgreiinga si 13. oktober. Da sa ho:

«Jeg er sikker på at partiene på Stortinget er beredt til å delta i dette arbeidet, og at vi kan skape grunnlag for bred enighet om mange av tiltakene. Er det noe nordmenn generelt er gode på, er det dugnad. I høst blir det behov for en politisk dugnad.»

Kristeleg Folkeparti er klar for å vere med på ein politisk dugnad, men eg trur at i den situasjonen som er no, er det viktig at me får ein brei dugnad. Derfor er spørsmålet mitt til statsministeren: Er ho einig i at me no må få til ein politisk dugnad her i Stortinget som er så brei som det i det heile er mogleg?

Statsminister Erna Solberg [10:11:04]: Vi må få til en bred dugnad, men det må også være en effektiv dugnad. Det må gå fra seminar og diskusjon til handling. En dugnad som ikke kommer lenger enn til styremøtets diskusjon av dugnaden, kommer ikke til å hjelpe i denne situasjonen. Det forutsetter vilje til faktisk å foreta tiltak. Det forutsetter vilje til å skjønne at hvis det kommer 33 000 – siste ukes økning i tallet kan antyde 40 000 i løpet av høsten – og vi da skal gjøre noe for bl.a. å sortere i den strømmen som kommer, hvem det er som har beskyttelsesbehov, kan vi f.eks. nå få gitt tydelige signaler til mange av de afghanerne som kommer over grensen på Storskog, og som har oppholdt seg i årevis i Russland, om at vi nå kan innføre en raskere prosess for dem, en hurtigprosess, som gjør at vi kan stoppe en prosess som først og fremst preges av en migrasjon fra Russland av folk som har oppholdt seg der lenge, og ikke kommer fra et konfliktområde. Det vil kreve at vi også har vilje til ikke å bruke alle de samme rettssikkerhetsinstansene som vi har hatt så langt. Det er de tøffe spørsmålene vi må stille oss etter hvert.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:12:19]: Den situasjonen vi står i nå, vil kreve mye av oss alle. Ingen vet hvor mange flyktninger som vil komme. Ingen vet hvor mange som vil få opphold. Ingen vet hvor mange som vil bli returnert. Det vi vet, er at det kommer til å kreve mye om vi skal lykkes både med innvandringsreguleringen og – ikke

minst – integreringen, og at det er en balanse mellom hvor mange flyktninger vi kan ta imot, og hva landet vårt kan bære. Så uansett hvilke tiltak vi iverksetter nå, vil konsekvensen av de valg vi tar i dag, være med oss i mange år og over flere stortingsperioder.

Vi forstår at det er svært krevende å ha regjeringsansvaret i en sånn situasjon. Vårt mål når vi tar til orde for et forlik, er å være med og ta ansvar for de valg vi i fellesskap nå må ta. Og da er mitt spørsmål: Er statsministeren enig i at et bredt forlik vil hjelpe regjeringen i det vanskelige arbeidet den er satt til å lede?

Statsminister Erna Solberg [10:13:21]: Jeg er enig i at et bredt forlik absolutt er en fordel. Jeg tror det norske samfunnet forventer at vi løfter oss over de politiske ulikhetene på enkelte punkter og finner frem til felles løsninger som kan mestre denne situasjonen bærekraftig fremover. Da er det viktig at vi snakker konkret ikke bare om alt det vi ønsker på øverste hylle av forbedringer i systemet, men om hvordan vi faktisk også mestrer situasjonen sånn som den er.

Utfordringen vår nå er at vi har et rekordhøyt antall enslige mindreårige asylsøkere. Vi har et rekordhøyt antall personer som kommer til å få beskyttelse og opphold. Men innimellom vil vi også måtte være tøffere overfor noen grupper og si at disse har ikke et reelt beskyttelsesbehov. Vi må bli raskere på retur. Vi må tørre å ta de grepene, og vi må snakke om hvordan vi kan få raskere og bedre integrering. Men vi må ta mer grep for å ta hånd om selve tilstrømningen for øyeblikket, og det er ikke bare folk som kommer fra konfliktområder, som kommer nå.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:14:39]: Venstre er beredt til å være med på et bredt forlik. Venstre er beredt til å legge ting til side som vi har kjempet for før, men også legge gode ideer på bordet. Vi tror det er bra for den norske debatten, vi tror det er bra for konfliktnivået i et samfunn, at man klarer å møtes når det er store utfordringer. Det har dette parlamentet hatt som tradisjon helt siden Venstre ble stiftet – at vi lager brede politiske kompromiss når vi stilles overfor store utfordringer. Dette mener vi er en så stor utfordring, og da må vi kunne møte hverandre med åpent visir og klare til å komme med gode ideer på bordet. Jeg håper at statsministeren er enig i at dette er en utfordring som er så stor at den kaller på de brede kompromissene som det norske stortinget har tradisjon for å ha.

Statsminister Erna Solberg [10:15:33]: Jeg er helt enig i at brede kompromisser er bra, og jeg er helt sikker på at det finnes mange gode tanker og ideer om hvordan vi kan gjøre både asylprosesser og annet bedre i årene fremover. Men det krever også – det har jeg lyst til å si – relativ hurtighet i beslutningene, hurtighet i utredningen. Skal vi gjøre innstrammende tiltak, f.eks. – vi har jo annonsert at vi vil gjøre noen endringer i utlendingsloven – må vi gjøre dette i et raskere løp enn det vi har gjort før, hvis det skal ha

effekt. Jeg registrerer at stortingspartier tidligere har snakket om mer midlertidighet, som vi også annonserer at vi vil komme tilbake til. Vi må også sørge for at vi ser vekk fra noen av de lange utredningsprosessene våre og får fattet vedtak, også lovvedtak, raskere enn tidligere. Hvis vi har vilje til det i den politiske debatten nå, tror jeg vi kommer et godt stykke fremover. Når jeg bruker litt tid på å understreke dette, er det fordi vi trenger et annet tempo enn det vi vanligvis har hatt i norsk politikk, i møte med den krisen vi har nå. Hvis ikke blir dette uoverkommelig.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgings-spørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:17:00]: Denne situasjonen krever god ledelse og noen punkter som peker framover. På høringen i utenrikskomiteen i går ble det rimelig klart at ekspertene mente at det ikke ville finnes noen gode løsninger på europeisk nivå, men at man måtte bruke FN i tillegg. Det er ett utgangspunkt. Men hvis vi skal gå til de helt konkrete tingene i Norge, så har SV en rekke helt konkrete ordninger som vi ønsker å legge på bordet. Det ene er at de som har krav på beskyttelse, må få rask saksbehandling. Vi vet hvem de er. I dag sitter de over et år og venter. Etterpå sitter de mange år på dyre seg sjøl etterpå. Der kan man få til en ny bosettingsordning der kommunene, som i dag har ansvaret, i stedet får alle disse milliardene som nå går til mottak, slik at de kan komme i gang med integreringen veldig raskt. Og det er behov for mer norskopplæring, ikke mindre, slik regjeringen foreslår.

Statsminister Erna Solberg [10:18:06]: I den ideelle verden ville vi si at de vi vet hvem er, og som har krav på beskyttelse, bør få rask behandling. Men situasjonen er at veldig mange av dem som kommer, i alle fall de som ikke kommer over Storskog, i dag ikke har identitetspapirer med seg. Det tar veldig lang tid å bli sikker på at en syrer er en syrer. Det tar lang tid å vise hvor man kommer fra. Det tar lang tid å dokumentere. Og det er svartebørssalg en masse av denne typen dokumenter i dag, så utfordringene er til stede. I tillegg, hvis vi skal ha kontroll på asyltilstrømningen, er det viktigst å prioritere dem som skal returneres, raskest, for det er da vi sender signalet om at det ikke er formålstjenlig å reise til Norge og søke asyl hvis man ikke har beskyttelsesbehov. Det er noen dilemmaer i disse valgene, og vi har valgt å si at det er viktig å foreta avslagene raskest, for avslagene er det som gjør at vi får mer hånd om tilstrømningen. Ja, det er viktig å øke kapasiteten totalt sett, men det er viktig nå å sørge for at vi bevarer asylinstituttet. Jeg tror Europa står overfor – hvis vi ikke får hånd om dette – den største krisen knyttet til hele flyktningkonvensjonen og asylinstituttet.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:19:34]: Statsministeren har allereie sagt at dette er ein ekstraordinær situasjon for landet vårt. Det er ei krevjande oppgåve. Eg vil òg

seie at den gode jobben som statsministeren gjer, blir lagd merke til.

Det statsministeren òg seier her i dag, er at det hastar. Me ser at UDI jobbar både natt og dag – og helgar. Signalet vil vere – trur eg – at Stortinget er innstilt på å gjere det same. Kristeleg Folkeparti er til og med villig til å bruke søndagen, fordi dette er krevjande.

Me ser at staten gjer veldig mykje. Me har sett at kommunane gjer veldig mykje. Og regjeringa har no lagt fram veldig mange tiltak i mottakssystemet – i den ekstraordinære situasjonen me no ser. Men det er eitt område der eg meiner me har ein veldig ressurs som me kan bruke enda meir enn det regjeringa har gjort i tilleggsnummeret sitt. Det gjeld frivilligheita. Eg ser intensjonane hos regjeringa, at me skal bruke dei, men det er ikkje konkrete tiltak for korleis me kan følgje opp dette. Frivilligheita i Noreg seier at dei er klare til å gjere ein ekstraordinær innsats i den situasjonen som er no, men det trengst sjølvstøtt ei koordinering, det trengst moglegheit for å kome med konkrete tiltak.

Statsministeren utfordra i utgreiinga si familiar til å vere fosterfamiliar. Kanskje me kunne utfordre nokre av desse organisasjonane til å ha ein aksjon for nettopp å sikre fosterfamiliar i den situasjonen me er i no? Spørsmålet mitt til statsministeren er: Er ho i denne situasjonen villig til å diskutere korleis me no kan få med frivilligheita, reelt sett?

Statsminister Erna Solberg [10:21:37]: Ja, vi er villig til det.

Jeg innrømmer at for dem i UDI og i mottakssystemet som hver dag forsøker å bygge opp nok kapasitet – sørge for at vi har nok antall mottak, og sørge for at folk har tak over hodet – er det vanskelig å tenke på alle de andre tingene. Derfor jobber andre departementer med dette.

Stortinget vedtok etter forslag fra regjeringen å bevilge penger til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet for bl.a. å lage en portal for alt frivillighetsarbeid i denne sektoren, slik at folk som ønsker å drive frivillighet, kan melde seg hos både disse organisasjonene og andre.

Så kan vi være mer systematisk i måten vi trekker organisasjonene inn i arbeidet på. Det er mest naturlig å gjøre det i de ordinære mottakene, hvor folk kommer til å være en stund. Nå har veldig mye vært i akuttmottak. Der vil det være enkeltoppgaver som f.eks. Røde Kors og andre organisasjoner bidrar med, men i den neste runden vil det kunne være mer av dette. Derfor er vi opptatt av at vi skal kunne samarbeide mer med frivilligheten, og se på hvordan man ikke minst i den ordinære mottaksstrukturen kan få passet inn mer aktivitet knyttet til nettopp dette. Men mye må også skje på lokalt plan. Det dreier seg da ofte om den mottaksledelsen og de organisasjonene som er lokalt. Det er derfor vi har ment at denne portalen er en god måte å gjøre dette på, for da kan man få vist hva man kan gjøre lokalt, hva man trenger.

I tillegg til fosterfamilier, som jo er et vanskelig nåløye å komme igjennom – jeg får brev fra folk som ikke blir godkjent som fosterfamilier, av helt åpenbare grunner, men som har lyst til å gi et bidrag – er det verger, støttekontakter og mange andre jobber som det er mulig å gjøre

for å hjelpe ikke minst de mange enslige mindreårige som er kommet.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:23:35]: Eg forstår at det i den situasjonen som er no, er mange oppgaver, og at det er nokre etatar og departement som er sterkt pressa. Paradokset er da at det i den situasjonen står titusenar som er klare til å gjere ein innsats. Korleis mobiliserer me den innsatsen? Der trur eg at frivilligheita er nøkkelen. Både i mottaka og mottaksapparatet, som statsministeren her nemnde spesielt, og ikkje minst òg blant dei mange som har reelt behov for beskyttelse, og som kjem til å bli, ville frivilligheita vere det viktigaste enkeltelementet for å sikre ei god integrering. Eg trur me ikkje berre skal tenkje på det nasjonalt, men òg lokalt, som statsministeren seier. Men da må kanskje kommunane reelt sett få ei moglegheit til å bruke det apparatet som frivilligheita er. For Kristeleg Folkepartis del vil eg berre seie at når me er villige til å jobbe hardt no, vil òg nettopp dette elementet vere viktig, for me trur at det òg kan vere med på å avlaste situasjonen.

Statsminister Erna Solberg [10:24:39]: Jeg er helt enig i at det er et stort potensial i frivilligheten, og at frivilligheten kan hjelpe til med å organisere og tilrettelegge for veldig mange av de aktivitetene som skjer. Vi har nå satt i gang et arbeid, bl.a. når det gjelder asylmottaksoppsettelse og annet, hvor tre statsråder vil invitere KS til møte for å diskutere arbeidet overfor kommunene når det gjelder både informasjon og etablering, og da vil det være naturlig også å diskutere hvordan man kan trekke frivilligheten mer inn i det arbeidet som skjer.

I den integreringsmeldingen som vi har annonsert, er også et av temaene integreringsmottak. Vi har erkjent at folk blir sittende lenge på mottak. I en sånn rolle vil det også være helt naturlig at frivilligheten jobber mye tettere opp mot integreringsmottakene, som en forberedelse på å bli kjent med det norske samfunnet.

Jeg har lyst å understreke at frivilligheten allerede i dag gjør en kjempeinnsats. Det er mange frivillige organisasjoner og enkeltpersoner som stiller opp når det gjelder både norskopplæring og barne- og ungdomsaktiviteter, og vi trenger mer av alt sammen.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Kjell Ingolf Ropstad.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:26:00]: Jeg takker statsministeren for svaret og deler fullt ut hennes syn på frivilligheten og på den viktige rollen den har i samfunnet. Jeg tror at det også er en ideologisk fellesnevner her, nemlig tanken om å bygge samfunnet nedefra, det å satse på et supplement til det offentlige, og ikke minst også verdien av at medmennesker bryr seg om hverandre uten å få betalt for det. Frivilligheten er viktig både i Norge og utenfor Norge i det arbeidet som gjøres for å unngå at det kommer flyktninger. Derfor ble jeg litt overrasket da tilleggsnummeret, som handler om inndekninga av utgiftene knyttet til flyktninger, kom, og det blir foreslått et uforholdsmessig stort kutt i bistanden som går via frivillige organisasjoner, mens

andre kanaler, enten det er stat-til-stat-bistand eller gjennom multinasjonale organisasjoner som FN og Verdensbanken, ikke får så store kutt. Da kutter man i nettopp den bistanden som når medmenneskene der ute, bistand som er med på sikre f.eks. skoleverket eller helsevesenet der en har korrupte ledere eller regjeringer som ikke gjør jobben sin.

Mitt spørsmål er: Hva er grunnen til at en kutter i bistanden til frivilligheten?

Statsminister Erna Solberg [10:27:06]: Det er en utfordring når vi får 9,5 mrd. kr som skal tas inn i et budsjett etter at vi har lagt frem et budsjett. Vi valgte å øke bistandsbudsjettet, men også å ta en andel av bistandsbudsjettet til å dekke flyktningutgifter, i tråd med det som er godkjente ordninger innenfor OECDs utviklingskomité, DAC, noe som også alle andre land gjør i denne situasjonen. Sverige er snart – hvis avtalene som er inngått mellom partiene der, blir gjennomført – oppe i 50 pst. av bistanden vår. Når man da må gjøre dette på så kort tid, vil man se etter hvor det er rom for å gjøre endringer, hvor har man bindende avtaler om bidrag som man må gjennomføre, og hvor har man rom for å gjøre andre ting.

Det er ikke bare den posten som går til frivillighet. Innenfor veldig mange andre av postene på budsjettet til Utenriksdepartementet gjør frivillige organisasjoner arbeid i denne sektoren, f.eks. innenfor utdanningssatsingen. På en rekke andre områder er det også frivillige organisasjoner som får penger fra disse postene. Det er ikke bare fra denne posten.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:28:23]: På mandag kom det 174 asylsøkere over Storskog. Ifølge politiet kom det 196 asylsøkere over Storskog i går. Situasjonen på Storskog – den norsk-russiske grensen – virker veldig uforutsigbar. Hvis gårsdagens tall blir det normale, blir det ca. 6 000 asylsøkere over Storskog på én måned. Det er et stort antall, som gir store utfordringer.

Mitt spørsmål er: Hva er regjeringens og statsministerens strategi for å håndtere situasjonen vi nå ser på den norsk-russiske grensen?

Statsminister Erna Solberg [10:29:05]: Jeg ser med stor bekymring på den situasjonen vi har fått på Storskog. De som kommer, har litt ulik type bakgrunn. Det er noen som kommer rett fra konfliktområder, men de ser for øyeblikket ut til å være i mindretall av dem som kommer. Mange av dem som kommer, har oppholdt seg over lengre tid i Russland og har egentlig hatt en form for oppholdstillatelse der. Derfor jobber vi først og fremst langs det diplomatiske sporet. Utenriksministeren har tatt dette temaet opp med utenriksminister Lavrov. Vi venter på tilbakemelding på noen av de spørsmålene vi har hatt. Det andre vi gjør, er å ha samtaler med grensekommisjonen, altså grensekommisjonen på den andre siden, om praksisen og annet.

Når det gjelder det ryktet som kanskje eksisterer, om at det nå er enkelt å få opphold i Norge, og at folk som har hatt opphold lenge i Russland, er i bevegelse i retning av Norge, ser vi også på om vi kan gjøre tiltak som stopper det. Det viktigste med det vil være å returnere noen til Kabul.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgingsspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:30:32]: Representanten Slagsvold Vedums spørsmål om situasjonen på Storskog åpner for en bekymring som er litt utenfor det at det kommer mange til Norge akkurat nå, nemlig det rent geopolitiske. Hva er det som skjer? Er det land som bruker flyktningstrømmen for å oppnå politisk styrke til sitt eget land, eller kan de ha andre politiske agendaer? Det er en veldig liten del av den norske debatten, og det er jo helt klart at det er mange med geopolitiske interesser som kan bruke flyktningstrømmen for å oppnå sine mål. Jeg regner med at statsministeren kan se at det er det som skjer på Storskog, men det er klart at vi her må ha dialog på høyt nivå mellom land for å finne løsninger – langsiktige løsninger – både gjennom fredsarbeid og gjennom dialog med de landene dette angår. Er statsministeren beredt til å være aktiv også på det området?

Statsminister Erna Solberg [10:31:36]: Det er ingen tvil om at en del land kan bruke den situasjonen som oppstår med mange flyktninger i bevegelse, til å oppnå ulike politiske ting. Det er ingen tvil om at europeiske ledere som har sett på Tyrkia, og har hatt forhandlinger med Tyrkia, opplever at her kan det ha vært litt mindre kontroll på tidspunkt som har bidratt til at det har kommet enda større tilstrømninger.

Jeg er ikke beredt til å gi noen vurdering av hvorfor det kommer så mange fra Russland for øyeblikket. Det er vi i dialog med russerne om – når det gjelder hvilke begrensninger. Det kan ha med interne forhold i Russland å gjøre, at den økonomiske situasjonen gjør at migrantarbeidere der – som har vært der lenge – for øyeblikket har en vanskeligere situasjon og ikke har ønske om å reise tilbake til eget land, og derfor velger en annen rute. Men vi må ikke være naive og tro at det ikke dreier seg om geopolitiske forhold. Det dreier seg om mange land. Det er land som også eksporterer sine innbyggere under repressive regimer for å motta inntekter tilbake til landet.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:32:58]: Det er jo nettopp fordi, som statsministeren nå nettopp sa, at situasjonen i mange land er slik at man bruker sin egen befolkning i et politisk spill, at det er kritikk mot regjeringen når det gjelder kuttene i arbeid for å styrke sivilsamfunnene og styrke områder i verden der det er dårlig styresett, og der sivilbefolkningen sliter. Det er grunnen til at kritikken blir så sterk, at vi ser at det er dette bildet som gjør at veldig

mange mennesker legger ut på flukt, og en del av disse som legger ut på flukt, er barn.

Statsministeren er opptatt av dugnad, men kutter for dem som skal hjelpe oss med dette, og inviterer liksom til en videre dugnad også rundt disse barna. Spørsmålet mitt er da: Mener statsministeren at det er forskjell på våre barn og disse barna, eller burde vi passe på og sørge for dem på samme nivå som når det gjelder våre egne barn?

Statsminister Erna Solberg [10:34:06]: Det er ikke forskjell på norske barn og andre barn. Alle barn som er i Norge, er under barnevernslovgivningen, og er de i situasjoner som trenger barnevernstiltak, skal de få barnevernstiltak. Men jeg vet at det spørsmålet man egentlig stiller nå, er: Skal alle enslige mindreårige asylsøkere – EMA – behandles som om de er barnevernsbarn? Og da er mitt svar: Nei, det skal de ikke, for alle enslige mindreårige asylsøkere som kommer, har ikke samme bakgrunn eller er i samme situasjon som dem som barnevernet tar hånd om og plasserer i en barnevernsinstitusjon. De barnevernsinstitusjonene vi har for barn, og særlig de yngste barna, er rettet mot barn som ofte er syke, som er skadet, og som har alvorlige utfordringer. Barn under 12 år i barnevernet i Norge skal faktisk ikke være på institusjon. De skal være i en familiesituasjon. Derfor er sammenligningen mellom de enslige mindreårige som kommer hit, også de yngste, og et barn som er på en omsorgsovertakelse i en institusjon i Norge, ikke en korrekt sammenligning. Vi bør derfor se på differensierte tilbud.

Presidenten: Arild Grande – til oppfølgingsspørsmål.

Arild Grande (A) [10:35:27]: Det er ingen tvil om at skal Norge lykkes med denne store oppgaven – i denne akutte situasjonen, men ikke minst i det lange løp – og lykkes med en god integrering, så er frivilligheten nøkkelen. Og frivilligheten er klar – mange tusen står nå i kø for å bidra og tilbyr sin hjelp og ønsker å bidra til at dette løses godt lokalt.

Vi vet også at små midler kan utløse stor innsats. Jeg var derfor forventningsfull da tilleggsproposisjonen ble lagt fram, når det gjelder hvilke grep som kan gjøres for å styrke frivilligheten og utløse de gode kreftene lokalt. Men til tross for dette ser vi ikke spor av noe løft for frivilligheten i tilleggsproposisjonen som regjeringen la fram. Innser statsministeren at dette også handler om penger for frivilligheten hvis vi skal lykkes med de ambisjonene vi har, og er statsministeren villig til å diskutere muligheten for økte bevilgninger til dette når vi skal forhandle om løsning?

Statsminister Erna Solberg [10:36:34]: Innenfor dette budsjettet er det store summer. En del av det frivillige arbeidet vil være samarbeid mellom mottak og andre; det vil være rom innenfor enkelte av disse postene til å etablere denne typen samarbeid.

Men det er altså slik at i den første tilleggsproposisjonen Stortinget fikk seg forelagt, var det lagt opp til å lage et nettsted for å kunne samle alle ressursene for at folk skulle kunne vite bedre, og hvor vi har bedre oversikt

over alle frivillighetsressursene. Det jobber IMDi med for å kunne etablere den typen oversikt, så det er jo ikke riktig at det ikke er lagt opp til midler knyttet til å stimulere det frivillige arbeidet.

Men jeg tror at i den situasjonen vi er inne i nå, så må vi lære oss at vi ikke bare kan ha ekstra penger. Vi må også bruke de pengene vi har på en bedre måte. Vi må omstille noen av de pengene vi allerede bruker i det offentlige systemet rettet mot tiltak som kan bidra her.

Denne regjeringen har jo satset massivt på frivilligheten, økt bidragene. Idretten har fått mer penger, store deler av frivilligheten opplever bedre økonomiske rammevilkår. Da må de også være med på dugnaden uten at det alltid skal komme en ekstra satsing over statsbudsjettet for alt ekstra man gjør. I denne dugnaden må vi også vri på arbeidsinnsats.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:38:01]: Da blir det et skifte av tema. Mitt spørsmål handler om utdanning.

I Norge er høyskoler og universiteter i hovedsak offentlig eid og finansiert, og det sørger for at elever over hele landet kan ta høyere utdanning uten at det blir en stor økonomisk byrde. Som supplement til det offentlige skolevesen har vi også private høyskoler. Disse skolene kan ta skolepenger, og de får også statsstøtte. Et bredt flertall på Stortinget har vedtatt et forbud mot at eierne av disse skolene kan ta utbytte fra privatskoler. Formålet er klart: Både skolepenger og statsstøtte skal komme elevene og skoler til gode. Derfor kan en ikke, som det heter i universitets- og høyskoleloven, ta «økonomisk utbytte eller på annen måte overføre overskudd til eier eller dens nærstående».

Anthon B Nilsen er et privatskolekonsern som huser en rekke kommersielle høyskoler. De har gjennom flere år på en behendig måte omgått forbudet mot utbytte. Gjennom interne transaksjoner, omorganiseringer og – høsten 2013 – en større fusjon har millioner av kroner kommet private eiere til gode, i stedet for elever og skoletilbud. Fusjon av flere skoler høsten 2013 ga alene en gevinst på 100 mill. kr. Rektorene var kritiske, og en av dem uttrykte også målsettingen ganske klart:

«I eierperspektivet oppfattes sammenslåingen å være finansielt motivert for å realisere iboende finansielle verdier.»

Gjennom denne fusjonen har en altså omgått utbytteforbudet og opptrådt klart i strid med formålet bak forbudet. Hva er regjeringens syn på at eierne på denne måten taper skolene for penger som burde ha vært brukt på skoletilbud og elever?

Statsminister Erna Solberg [10:39:58]: Jeg har lyst til å begynne med å si at jeg synes det er bra at Dagens Næringsliv har satt kritisk lys på hvordan staten følger opp de private høyskolene som mottar statstilskudd. Vi er opptatt av at lovverket skal følges, og vi er opptatt av at vi også blir sett i kortene på det. Det er også viktig at reglene for utbytte følges. Vi trenger altså en kritisk presse som går både

regjeringen og de private høyskolene etter i sømmene og bidrar til det.

Men så har jeg også lyst til å si at Kunnskapsdepartementet foreløpig ikke har grunnlag for å konkludere med at det har skjedd noe ulovlig. Dette er fortsatt en sak som er til behandling. Å konkludere med det uten at man er ferdig med behandlingen, blir da vanskelig for en statsminister å stå og gjøre fra Stortingets talerstol.

Departementet skal ha alle fakta på bordet i denne saken. De har bedt om ytterligere redegjørelser fra konsernet og høyskolen. Det er riktig at Kunnskapsdepartementet nok kunne ha stilt flere spørsmål tidligere, men saken har aldri vært lagt bort. Regnskapet for 2014 ble mottatt av departementet i sommer, og det er arbeidet med oppfølgingen av regnskapet for 2014 som danner grunnlaget for hvilke konklusjoner departementet skal trekke. Hvis det viser seg at penger har gått til ulovlig utbytte, skal de kreves tilbake. Det er tidligere gjort for skoler som er godkjent etter den gamle privatskoleloven, og det kommer vi fortsatt til å være veldig strenge på.

Marit Arnstad (Sp) [10:41:27]: Det som er viktig, er at en stram tolkning av utbytteregele kommer til å åpne for et uttall av muligheter til å kunne omgå eller på annen måte opptre i strid med formålet bak loven om utbytteforbud. Det er ingen tvil om at før 2013 hadde disse skole-ene god egenkapital, men i dag er det slik at hver enkelt skole står i gjeld til morkonsernet sitt, og at de i åra framover antakelig må betjene en gjeld som gjør at de må bruke av enten elevenes skolepenger eller statsstøtten for å betjene gjelda. Det er i strid med formålet bak utbytteforbudet – det er det overhodet ingen tvil om.

Så er det slik at dette er ikke det første krumspringet fra dette konsernet; det har skjedd over lang tid. Riksrevisjonen påpekte i 2013 at dette er meget bekymringsfullt. De har også bedt om – og departementet har bekreftet at det skal være – en særskilt gjennomgang og granskning av dette konsernet. Det skjedde omtrent samtidig som Høyre og Fremskrittspartiet kom inn i regjeringskontorene, og etterpå ble det helt stille. Så spørsmålet er: Hvorfor ble en slik særskilt oppfølging aldri gjennomført?

Statsminister Erna Solberg [10:42:33]: Kunnskapsdepartementet innrømmer at de kunne stilt flere spørsmål tidligere og fulgt tettere opp når det gjelder saken, men det er altså slik at det er rapporten for regnskapsåret 2014 som nå danner grunnlaget for å følge opp, og for mitt vedkommende kan jeg si at jeg synes ikke det skal felles dom nå. Selv om jeg synes det er bra at Dagens Næringsliv har laget en sak, er det noe med rettsikkerhetsmekanismene og rettsikkerhetsgarantiene i vårt samfunn som gjør at vi ikke feller dom før vi er ferdige med undersøkelsene.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Ivar Odnes.

Ivar Odnes (Sp) [10:43:11]: Det er ikkje berre Senterpartiet som reagerer på omgåinga av regelverket og på den tafatte haldninga som er frå departementet si side. Høgres

utdanningspolitiske talskvinne, Kristin Vinje, seier òg til DN måndag den 2. november at vi ikkje kan ha eit regelverk som er uklårt, og som gjer det mogleg å finna smothol. Dersom det er tilfellet, må vi tetta smothola. Kva vil regjeringa gjera for å tetta dei smothola som openbert finst, for eigarar som vil gjera seg rike på statsstøtte og skulepengar frå private høgskular?

Statsminister Erna Solberg [10:43:59]: Jeg synes regjeringen skal få lov til å trekke konklusjonene når vi har gått igjennom og sett om det er foretatt ulovlige handlinger, og da se mer på lovoppfølgingen. Hvis det er hull som man mener er lovlige, men som vi ikke liker, må vi regulere det. Er det ulovlig, er det faktisk ikke et hull i lovverket; da er det en ulovlig handling, og da skal de tilbakebetale pengene. Det er helt klart kutyme når det gjelder de andre sakene. Men hvis det viser seg at det er tatt ut penger og gjort transaksjoner som er i gråsonen, må vi selvfølgelig se på om vi aksepterer at det skal være mulig å operere i de gråsonene, og tette til. Men å konkludere i en sak som foreløpig fortsatt er til gjennomgang, er for tidlig. Jeg sier nok en gang: Jeg synes det er litt vanskelig at man forventer at vi skal felle dom fra Stortingets talerstol i saker som fortsatt er til undersøkelse.

Presidenten: Martin Henriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Martin Henriksen (A) [10:45:02]: Regjeringa har åpnet for flere private aktører i norsk utdanning, og det er nok rimelig naivt å tro at det ikke vil gi flere slike saker. Allerede i 2013 påpekte Riksrevisjonen at kontrollen av de private institusjonene var mangelfull. Daværende politisk ledelse i departementet sa at de var positiv til granskning, og det ble satt ned en ekspertgruppe. Siden da har lite eller ingenting skjedd.

Kunnskapsministeren uttalte til Dagens Næringsliv den 31. oktober at han mener kontrollen «ble ivaretatt gjennom den ordinære oppfølgingen av privatskolene» – en praksis som altså fikk stempel som mangelfull allerede i 2013. Når regjeringa mener systemet er godt nok, er den nok i selskap kun med seg selv og brødrene Løvenskiold.

Mener statsministeren at regjeringa har vært like opptatt av å hindre misbruk som den har vært av å slippe til flere private aktører?

Statsminister Erna Solberg [10:46:03]: I likhet med et flertall på Stortinget er vi opptatt av at vi skal ha et godt og bredt tilbud av utdanningsinstitusjoner i Norge, og det finnes mange kreative tanker om gode utdanningsveier og måter å drive utdanning og kunnskapsutvikling på, som ikke bare er innenfor det offentlige systemet. Derfor er vi for og har åpnet for flere alternative skoler enn det den forrige regjeringen gjorde, som var mer opptatt av A4-løsningsene og offentlig sektors hovedfokus på det. Vi synes at våre elever og barn fortjener det best mulige, og vi tror at ideene kan være rikelig fordelt rundt omkring.

Vi har regler å passe på. Vi jobber med oppfølgingen av ekspertgruppen, som la frem sin rapport i desember

2014. Det jobbes i departementet med de tiltakene som ble foreslått, og vi vil komme tilbake til det.

Presidenten: Torgeir Knag Fylkesnes – til oppfølgingsspørsmål.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:47:00]: I media har det i det siste vore ein diskusjon omkring politisk korrektheit og godheitstyranni. Eg for min del meiner at det største problemet vi har, er at drittsekkane slepp unna altfor billig.

Gjennom halsbrekkande finansielle manøvrar har ein altså klart å utstyre Westerdals med ei skyhøg leie som gjer at kvar dag betaler elevar og skattebetalarar tusenvis av kroner som går rett i private lommer. På tekstlinja fekk eg no høyre at det i år blir auka med 5 000 kr, til 39 950 kr per elev, som dei må betale av eiga lomme.

I denne situasjonen er det på sin plass å begynne å granske litt, sjå om det kanskje er eit problem også andre stader. Derfor har SV eit forslag som er til behandling i Stortinget no, som lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg som skal utrede omfanget av profitt fra offentlig finansierte velferdstjenester, og foreslå tiltak som kan sørge for at offentlige midler som bevilges til velferdstjenester, i sin helhet går til dette formålet.»

Kvifor er dette så problematisk for statsministeren å støtte?

Presidenten: Presidenten vil bemerke at «drittsekk» ikke er et parlamentarisk uttrykk.

Statsminister Erna Solberg [10:48:13]: Vi jobber nå med oppfølgingen av den ekspertgruppen som ble nedsatt av den rød-grønne regjeringen i oktober 2013. Den har sett på og utredet regelverket knyttet til høyskoler og fagskoler. Jeg tror kanskje vi skal bli ferdig med det forrige utvalget før vi nedsetter nye utvalg.

Når det gjelder skoler, har vi vært veldig tydelige på at vi ikke skal ta utbytte. For barnehager f.eks. har vi sagt at det har vært helt nødvendig for å få til den barnehagereformen vi har, med full barnehagedekning, for å få private til å være villige til å investere. Så dette er en sektor der vi har trengt det private. Det er mange sektorer der vi kommer til å trenge det private når det gjelder å løfte viktige oppgaver fremover. Utgangspunktet for SV ser ut til å være at det er viktigere at det offentlige driver enn at tjenestene kommer. Vi har det motsatte utgangspunktet; det viktigste er at tjenestene kommer, og at de blir gode kvalitativt. Det er litt mindre viktig akkurat hvem som driver dem. Men når det gjelder skole, som er basisfunksjon, har vi vært tydelige på at her er det et offentlig bredt tilbud, så her skal det være et utbytteforbud.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:49:33]: Om litt over tre uker starter klimaforhandlingene i Paris. Om litt over en måned er det forhåpentligvis en klimaavtale på plass.

En sentral del av disse forhandlingene vil være finan-

siering og klimatiltak i fattige land. Fra forhandlingene i København i 2009 ligger det en forpliktelse til å øke klima-innsatsen med 100 mrd. dollar fram mot 2020, internasjonalt samlet. Det ligger som en forutsetning at den økte støtten skal komme i tillegg til det rike land allerede gir og bidrar med av bistand.

I regjeringens budsjettforslag for 2016 og i tilleggnummeret er det betydelig nedskalering av den norske innsatsen. Her reduseres støtten til bærekraftig utvikling, miljøinnsats, med 250 mill. kr. I den summen ligger klimatilpasning, vannressursforvaltning og også arbeidet mot internasjonal miljøkriminalitet. Det er en reduksjon i regnskogssatsing på 380 mill. kr og en reduksjon i støtte til fornybar energi i fattige land på til sammen 820 mill. kr – til sammen 1,4 mrd. kr.

I fjor, ved opptakten til klimaforhandlingene i Lima, ble de fire partiene på borgerlig side enige om å øke innsatsen til det grønne fondet med 200 mill. kr, som ble godt mottatt i forhandlingene og ga et positivt bidrag. Nå har regjeringen lagt opp til en sterk reduksjon. Da blir mitt spørsmål: Er denne nedskaleringen etter statsministerens mening et godt bidrag fra Norge for å få til en avtale i Paris?

Statsminister Erna Solberg [10:51:30]: Regjeringen la i begynnelsen av oktober frem et budsjett som var et uttrykk for hvordan regjeringen ønsket å disponere pengene – forut for den ekstraordinære situasjonen med flyktninger. Det hadde noe mindre til noen av klimatiltakene, og i tråd med det som det har vært gitt uttrykk for fra flere partier i debatter tidligere, har vi satt av mer penger til humanitær hjelp fordi vi vet at vi er i en spesiell humanitær situasjon.

Det er klart at det ikke er en ønskedrøm for denne regjeringen å ha foretatt disse kuttene. Men vi har altså sagt at innenfor bistand må vi også ha førsteårsbistand til flyktninger i Norge – det er også bistand. Det er bistand til syriske flyktninger, om de er i Syria eller nabolandene eller om de er i Norge – det første året.

Jeg hadde ønsket meg et bedre utgangspunkt på noen av disse områdene. Men vi har gjort det tydelige valget at vi kortsiktig har redusert på noen av områdene. Det betyr ikke at vi senker ambisjonene for skogsatsingen. Vi forhandler fortsatt om en fornyet avtale med Brasil for å videreføre den avtalen som faktisk går ut i år. Vi er opptatt av at vi skal møte forpliktelsene våre fremover i de andre avtalene etter hvert som resultatene kommer, men vi må skyve på noen utbetalinger som en konsekvens av dette.

Det er ikke sånn at vi kan møte en situasjon med at så mange kommer – og det kan bli enda større utgifter enn det som er lagt inn nå – uten at det vil gå ut over noen områder og forskyve noen ambisjoner. I den internasjonale verdenen er dette noe alle nå ser. Det skjer for alle, og kanskje dette er noe som vil bidra til at også FN vil ha en mer aktiv rolle i arbeidet med migrasjonsendringene, at de ser at den store migrasjonen stopper vår evne til å finne enkle løsninger med mer penger til andre områder.

Ola Elvestuen (V) [10:53:38]: Vi er i en ekstraordinær situasjon, men jeg vil også hevde at selve klimautford-

ringen og behovet for å få til en avtale er en ekstraordinær situasjon. Når vi ser på forslagene fra regjeringen, bl.a. på fornybar energi, legger man i løpet av to år opp til en reduksjon på 80 pst.

Det er klart at vi er nødt til å være med og bidra for nå å få til en avtale inn mot Paris. Både vi og resten av verden må klare å håndtere to kriser samtidig. Ja, det er en ekstraordinær situasjon, men det er også ekstraordinært at vi må få på plass en avtale.

Da blir mitt spørsmål: Mener statsministeren, i hvert fall ideelt, at den innsatsen vi gjør på klimatiltak inn i det endelige budsjettet som skal vedtas, også bør være en økning i forhold til det som var i fjor, også som et bidrag inn mot klimaforhandlingene i Paris?

Statsminister Erna Solberg [10:54:40]: Forhandlingene om budsjettet må de fire partiene ta i et eget rom og ikke fra Stortingets talerstol.

Jeg mener at det er grunn til å se på noen av de disposisjonene som er gjort under fornybarsatsingen. Det er ikke alle ting som er blitt gjort der, som er like målrettet i forhold til det man ønsker å oppnå i Paris, bl.a. klimafinansiering for de andre landene. Men, som jeg sa, vårt opprinnelige budsjett er det budsjettet vi hadde ønsket å gå for og få vedtatt.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Trine Skei Grande.

Trine Skei Grande (V) [10:55:30]: Et norsk statsbudsjett er på 1 250 mrd. kr. Da klarer vi å fikse mer enn én ting.

Vi skal ifølge klimaforliket, som vi skal følge opp, kutte 2 millioner tonn hvert eneste år fram til 2020. Men også i det statsbudsjettet som regjeringa la fram før de la fram dette for flyktningkrisa, da de hadde alle de pengene som de nå ikke har, viste framskrivninga at det ikke kom til å bli kutt i klimagassutslippene.

Så mitt innspill til statsministeren, som kan være en god start, uten at vi skal ta forhandlingene på forhånd, er at vi må gjøre betydelige forbedringer for å redusere norske klimagassutslipp, og det må være resultatet av de budsjettforhandlingene som foregår i Stortinget akkurat nå.

Statsminister Erna Solberg [10:56:25]: Jeg er opptatt av at vi skal gjøre betydelige grep for å få ned klimagassutslippene fremover. Noen av de største vil være å få en renere transportsektor. Der har vi gjort flere tiltak, men det tar tid fordi det er store investeringer. Når vi f.eks. egentlig forserer planleggingen knyttet til Fornebubanen i dette budsjettet, ved å gjøre noe staten ikke har gjort før, men under denne regjeringen gjør for første gang, bidra til planlegging av kollektivløsningene i de store byene, er det bl.a. fordi det vil bidra til mindre trafikk og mer folk som reiser kollektivt, og dermed bidra i det store utslippsbildet.

Når vi har satsing på klimavennlig skipsfart, på teknologi, når vi annonserte veldig tidlig, for at folk skulle tilpasse seg, nemlig at vi ville sørge for at vi har særlige muligheter til å investere innenfor skipsfarten i årene fremover knyttet

til dette, ved å overføre avgiftspengene direkte inn i et fond, bidrar det også til at vi får mindre utslipp. Men det kommer til å ta litt tid å få all teknologien til å virke.

Presidenten: Åsmund Aukrust – til oppfølgingsspørsmål.

Åsmund Aukrust (A) [10:57:42]: Den 18. oktober gikk det norske folk til en dugnad for regnskogen og samlet inn nesten 200 mill. kr. Jeg synes statsministeren ga gode uttalelser om hvor viktig det er å ta vare på regnskogen. Derfor var overraskelsen stor da regjeringen forrige fredag kuttet nesten 400 mill. kr, altså nesten dobbelt så mye. Dette er kutt som legges merke til internasjonalt, og det hjelper ikke at klimaministeren sier at man støtter prinsippet om 3 mrd. kr, for regnskogen redde ikke av prinsipper om penger, den redde av hva vi faktisk bevilger. Så viser statsministeren til en spesiell situasjon. Problemet er at det kan alle statsledere i verden gjøre, og så godt som alle sammen kan vise til flere utfordringer enn det vi kan her i Norge. Følger vi regjeringens argumentasjon, vil det bety store internasjonale kutt. Mitt spørsmål til statsministeren er derfor om hun vil være fornøyd med et utfall i Paris som gir vesentlig store internasjonale kutt i det internasjonale klimabidraget.

Statsminister Erna Solberg [10:58:45]: Nei, jeg er ikke fornøyd med et resultat i Paris som bidrar til mer kutt i finansieringen. Jeg mener at Norge skal bidra i den finansieringen fremover. Men det er sann at det ikke kommer til å være det vi kan prioritere høyest i 2016-budsjettet. Når det gjelder skogsatsingen, kommer vi til å gjennomføre alle forpliktelsene, vi kommer til å utbetale det som er opptjent, og disse pengene kommer i tråd med det. Hvis vi får andre resultater enn det vi ser for oss nå, kan det være at vi må forskyve noen av utbetalingene litt, men vi går ikke bort fra en eneste avtale. Det er ikke slik som i 2008, da den rød-grønne regjeringen satt og styrte på et klimaforlik, da vi sa at vi skulle bruke 3 mrd. kr hvert år, at det ble brukt 3 mrd. kr hvert år – det var faktisk unntaket. Vi sier at vi skal imøtekomme alle forpliktelsene vi har så lenge denne posten ikke er mer redusert enn det den er. Men det kan være at hvis vi oppnår ekstraordinært bedre resultater på et par av prosjektene, betyr det en litt for sen utbetaling.

Presidenten: Rigmor Andersen Eide – til oppfølgingsspørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:59:58]: En av ambisjonene Norge har foran klimatoppmøtet i Paris, er å øke de økonomiske bidragene til å stanse ødeleggelsene av regnskog. Klima- og miljøminister Tine Sundtoft var senest i forrige uke i London og sa at Norge er beredt til å øke sine bevilgninger utover 3 mrd. kr hvis andre land også bidrar. Dagen etter foreslår regjeringa å kutte bevilgningene til regnskogen med 378 mill. kr. Hvor er vår troverdighet? Tror statsministeren det vil bli lettere eller vanskeligere å få andre land til å bidra etter at regjeringa foreslo å kutte bevilgningene til regnskog?

Statsminister Erna Solberg [11:00:45]: Dette kuttet kommer ikke til å bety noe for norsk troverdighet når det gjelder skog. Siden vi laget et klimaforlik, etter at Kristelig Folkeparti, Venstre og Høyre ba om 3 mrd. kr til regnskogbevaring, utslippsreduksjoner og kostreduksjoner, har Norge ligget i front. Vi kommer med dette fortsatt til å ligge i front. Hvis vi får ekstraordinært gode resultater med noen av de nye avtalene vi har, vil det bety at vi har litt forskyvning av utbetalingene. For øvrig vil vi med denne rammen møte alle forpliktelsene våre. Nettopp det eksempelet Norge har vært, som gjør at vi oppfattes som å være av de mest ambisiøse når det gjelder regnskog, har bidratt til at andre land nå bidrar – det bidrar til at Storbritannia bidrar, det bidrar til at Tyskland bidrar. Jeg kan garantere én ting: Dette kommer ikke til å oppleves som noe som helst annerledes enn at Norge fortsatt er i ledelsen for dette.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [11:01:54]: Vi må vel være enige om at det ikke er noe særlig godt signal at klima- og miljøministeren den ene dagen er i en debatt og sier at satsinga skal økes, og neste dag foreslår et betydelig kutt. Vi får håpe at det ikke har noen påvirkning på spørsmålet i forhandlingene i Paris, og det er også all grunn til å håpe at vi får en avtale i Paris som er fornuftig både internasjonalt og når det gjelder oppfølginga i hvert enkelt land.

Her i Stortinget håper jeg at vi i inneværende stortingsperiode får en oppfølging når det gjelder nasjonale klimamål. Der kommer storbyer til å bli viktige – kollektivtransport, fornybar energi og avfall – og ikke minst kommunesektoren. Mitt spørsmål handler faktisk ikke om penger, men rett og slett om hvordan statsministeren ser på kommunesektoren i klimaomstillinga, for kommunesektoren møter en veldig sektorisert stat, ulike deler av staten som krever ulike ting, og som stiller helt ulike forventninger til kommunesektoren. Hvordan skal regjeringa kunne bruke kommunesektoren på en fornuftig måte i klimaoppfølging?

Statsminister Erna Solberg [11:03:04]: Det er riktig – og det er ikke bare på dette området – at kommunesektoren møter en sektorisert stat. Det er en utfordring. Jeg pleier å si at der hvor staten alltid kan begrense sitt ansvar, ender det med at kommunene får ansvar for det man har begrenset bort, for alle problemer staten ikke vil ta hånd om.

På kommuneområdet er det flere tiltak som er viktige når det gjelder klima, men det er et som kanskje fremstår overordnet, og det er trafikk. Det viktigste er kollektivspørsmålene og en løsning på trafikkutfordringene hvor samarbeidet mellom stat og kommune er viktig. Derfor ligger også en stor satsing på kollektivtrafikk og miljø – våre klimaforpliktelser – inne som en føring med tanke på de innspillene som hver etat skal gi til Nasjonal transportplan, og som er viktige i Nasjonal transportplan. Den kanskje viktigste samarbeidsplattformen når det gjelder de store tiltakene, hvor kommunene har mye å si, er faktisk innenfor bymiljøavtaler og annet for kommunene.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [11:04:27]: Det vi har sett de siste dagene, er noe som er mye mer enn bare kutt i bistand og klimafinansiering fra regjeringens side. Det er samlet sett et linjeskift i norsk utenrikspolitikk og i Norges måte å forholde seg til verden på. I løpet av noen få dager har vi sett regjeringen kutte vesentlig og dypt i den langsiktige bistanden til verdens fattige, og da særlig i sivilsambundsassistans, som vi vet er godt evaluert og noe av det som er mest effektivt. Det skjer samtidig som Norge har vært en pådriver for å få på plass nye bærekraftsmål. Men Erna Solberg gjør altså Norge til den største mottakeren av norsk bistand.

Samtidig kuttes det 1,4 mrd. kr i klimafinansiering – like før klimatoppmøtet i Paris, der nøkkelspørsmålet for å få til framgang kan være klimafinansiering til land i sør. Natt til i går så vi at Norge skifter kurs i spørsmålet om atomvåpen, fra å være en pådriver for nedrustning til å være et land som ikke tør å mene noe annet enn det USA mener.

I sum ser vi et mindre solidarisk Norge, et Norge som ikke lenger vil være pådriver, men som dilter etter i verden. Jeg mener det er en dramatisk omlegging. Så begrunner statsministeren disse omleggingene med flyktningssituasjonen, og det gjør hun få uker etter at hun la fram et statsbudsjett preget av hemningsløs pengebruk på regjeringens hjertesak, som er skatteletter i Norge. Sannheten er jo at det ikke kuttes i klima og bistand for å få råd til flyktninger, men for å få råd til Erna Solberg og Siv Jensens skatteletter.

Hvorfor er lavere skatt i Norge viktigere enn bistandsprosjekter som kan gi fattige barn utdanning, fattige bønder mat på bordet og fattige land ... (Presidenten avbryter.)

Presidenten: Da er tiden ute.

Statsminister Erna Solberg [11:06:35]: Det er viktig å se at Norge har noen flere utfordringer enn flyktningkrisen, og de henger faktisk veldig godt sammen med løsningsene. Den største utfordringen vi har nå, er å sørge for at arbeidsledigheten ikke øker, at den ikke setter seg fast, at vi i den omstillingen vi er inne i, bidrar til å skape nye jobber. Den omstillingen vi er inne i nå, krever at vi får flere arbeidsplasser i konkurranseutsatt sektor for fremtiden. Det er det store omstillingsbildet.

Det viktige vi skal gjøre nå, er å sørge for at vi har flere inntektskilder enn oljen i fremtiden, for det kommer til å bli mindre av inntektene fra oljen. Et parti som SV, som har jobbet så mye imot oljesektoren i alle år, burde jo være glad for at vi stimulerer til at det kommer andre typer arbeidsplasser. Derfor satser regjeringen på forskning og utvikling, derfor har vi hatt et linjeskift på det området, innen utdanning, forskning og innovasjon, siden SV forlot Kunnskapsdepartementet. Vi øker, vi satser for fremtiden. Derfor satser vi enormt på samferdsel, for å få ned kostnadene, for å få bedre klimaløsninger i Norge, men også for å sikre at kostnadene for norske bedrifter blir mindre.

Så satser vi også på at vi skal få investert i de bedriftene som i fremtiden skal skape jobbene. Vi legger nå frem en skattereform hvor vi reduserer selskapskatten, og det

er det store skattegrepet som ligger i dette budsjettet. I det skattegrepet gjør vi det mer interessant å investere i Norge, vi gjør det lettere å sitte igjen med kapital til videre investeringer i bedriftene. All forskning viser at dette vil ha en multiplikatoreffekt, som er nødvendig for å skape de fremtidige jobbene i Norge.

Det er viktig å huske at Norge også har noen utfordringer fremover. Det er ikke hemningsløs pengebruk. Det er faktisk å satse på Norges fremtid, satse på at våre barn har jobber som er trygge, og kan leve i et velferdssamfunn som oppfattes som godt.

Audun Lysbakken (SV) [11:08:38]: Det var jo ikke svar på hvorfor den omstillingen statsministeren nå beskriver, er viktigere enn den omstillingen som handler om å omstille verden bort fra global fattigdom og global klimaødeleggelse.

Men la meg helt konkret komme tilbake til regnskogen, for jeg synes statsministerens bortforklaring av regnskogkuttene er veldig spesiell og oppsiktsvekkende. Regnskogfondet sa, etter at TV-aksjonen samlet inn 182 mill. kr til regnskogen og regjeringen kuttet 380 mill. kr:

«Dette undergraver vår tillit til regjeringen på dette feltet. Det de gjør er stikk i strid med det de sier».

Statsministeren var selv bøssebærer, uten å opplyse om at regjeringens egentlige plan var å gi mindre til regnskogen og ikke mer. Derfor lurer jeg på hvorfor hun ikke sa noe om det, og om hun har lyst til å be om unnskyldning til noen av dem som hun ba om å bidra, når hennes egentlige plan var å gi mindre til formålet.

Statsminister Erna Solberg [11:09:45]: Vi betaler for resultater. Vi har inngått avtaler, vi kommer til å opprettholde alle de forpliktelsene. Det betyr, som jeg har sagt flere ganger, at vi ikke går ned på en eneste forpliktelse. Jeg har lyst til å minne representanten på at han har sittet i en regjering som ikke brukte 3 mrd. kr hvert år, selv om man hadde et forlik i Stortinget om det, fordi resultatene ikke var der, fordi avtalene ikke var klare. Selv om vi har 3 mrd. kr nå, er det fullt mulig å få akkurat de samme resultatene. Vi har sterke ambisjoner om at vi skal fortsette med dette arbeidet. Når vi kommer til Paris, skal vi snakke mye om de tiltakene som skal komme fra 2020 til 2030.

Vi mener at vi skal ha ambisiøse tiltak. Vi håper at vi har håndtert flyktnings situasjonen på en måte som gjør at vi kan gjøre mer på bærekraftsområdene i fremtiden. Men håndterer vi ikke den, kommer vi til å spise opp enda mer av våre muligheter til å gjøre de langsiktige tingene. Derfor må vi håndtere den nå. Jeg registrerer at SV ikke liker at vi påpeker at det må private arbeidsplasser til i fremtiden i Norge hvis velferden skal berges. Det er vel også det vi kan lese ut av deres programmer ... (Presidenten klubber.)

Presidenten: Da er tiden ute.

Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Torgeir Knag Fylkesnes.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:11:00]: Eg blei litt overraska over svaret til statsministeren, som – viss eg hug-

sar det riktig – sa: Vi kjem til å oppretthalde våre forpliktingar. Vi kjem ikkje til å avbryte avtalar som allereie er inngått. I tilleggsnummeret står det eksplisitt at regjeringa skal avslutte inngåtte avtalar, men det står ikkje kva for avtalar det er. Viss det er riktig det som står i teksten, og ikkje det som kjem frå munnen til statsministeren, så betyr det at ein ikkje berre skal ha ei planlagd utfasing, men ein skal avslutte allereie pågåande prosjekt. Da blir spørsmålet: Kva prosjekt er det her snakk om? Vil ein avslutte prosjekt som f.eks. Redd Barna sitt prosjekt som sikrar 600 000 barn skulegong i 15 land, avbryte Utviklingsfondets avtalar i Etiopia og Malawi, kor fleire hushald skal sikrast matsikkerheit, avbryte Norsk Folkehjelps samarbeid med bondeorganisasjonar i Mosambik eller avbryte eit samarbeidsprosjekt i Zambia kor målet er å få fleire jenter i utdanning og redusere hivsmitte og barnedøleghet?

Statsminister Erna Solberg [11:12:06]: Jeg svarte på et spørsmål om regnskogen. Da sa jeg at vi ikke kommer til å avbryte avtaler. Det er klart at kutt i frivillige organisasjoners arbeid vil bety at noen av prosjektene ikke lenger vil bli finansiert. Det er ikke mulig å foreta så store endringer uten at det betyr noe, men på regnskogsiden, som var det jeg svarte på spørsmål om, er det sann at vi ikke kommer til å avbryte avtaler vi har gått inn i.

Presidenten: Liv Signe Navarsete – til oppfølgings-spørsmål.

Liv Signe Navarsete (Sp) [11:12:44]: Mange av dei store demokratiske reformene me har sett i verda, har sitt opphav i sivile organisasjonar. Eit døme er Kvartetten for nasjonal dialog i Tunisia, som snart skal få tildelt årets Nobels fredspris. Kvartetten for nasjonal dialog viste korleis slike aktørar kan bidra til positiv samfunnsutvikling og store endringar. Dei frivillige organisasjonane er pålagde langt strengare kontroll med tanke på effektivitet, resultatoppnåing og korrupsjonssikring samanlikna med t.d. dei multilaterale organisasjonane. Norsk bistand til sivile samfunnsorganisasjonar er vel dokumentert og godt evaluert. I fjor sa ein samla komité at sivilsamfunnet i utviklingsland skulle styrkjast.

Kvifor vel regjeringa å kutte 66 pst. i støtte til sivilsamfunn? Ligg det faglege vurderingar til grunn for dette store kuttet, og vil ein òg på dette området oppretthalde alle forpliktingar?

Statsminister Erna Solberg [11:13:41]: Det vil være forpliktelser vi ikke kommer til å gjennomføre eller kommer til å fase ut, eller hvor vi ikke inngår nye kontrakter på bakgrunn av de kuttene og de omleggingene som gjøres innenfor bistanden. En av grunnene til at vi har valgt de endringene, er at vi vil se på hvor vi har forpliktelser som er grunnleggende og langsiktige, og som har vært inngått av denne eller forutgående regjering. For eksempel knyttet til vaksineprogrammer har vi inngått forpliktelser, vi har vært tydelige på hva vi skal gi fremover, og da har jeg sagt at det har vært viktig å skjerme en del av de områdene i omleggingene. Vi har skjermet det store ut-

danningsprogrammet som vi mener er noe av det viktigste for å sørge for langsiktig utvikling og kvinners rettigheter. Jeg vet det er områder hvor mange frivillige organisasjoner må ha penger, hvor man også samarbeider med frivillige og sivile organisasjoner innenfor de enkelte landene. Men det er ikke sikkert man kan gjøre de endringene vi har gjort, uten at det vil ha noen konsekvenser. Det vil det.

Presidenten: Abid Q. Raja – til oppfølgingsspørsmål.

Abid Q. Raja (V) [11:14:49]: Straks etter at vi er ferdig her, skal over 150 organisasjoner demonstrere mot regjeringens forslag til kutt i bistanden. Vi sier at dette er mistillit, en grov mistillit til sivilsamfunnet og deres arbeid, det er rasing av deres innsats, en provokasjon. Slik kan det framstå når regjeringen foreslår å kutte i den langsiktige bistanden, fra 1,9 mrd. kr til 670 mill. kr. To tredjedeler kuttet vekk uten faglig begrunnelse. Det er den langsiktige bistanden som gjelder menneskerettigheter, bygge sivilsamfunnet, utdanning og helse for fattige som blir lidende, og det er i strid med statsministerens ord ved en rekke tidligere anledninger. Jeg har snakket med en av organisasjonene senest i dag, som sier at de må kutte vekk over 100 avtaler de har med organisasjoner i fattige land. Det gjelder både Redd Barna og Norsk Folkehjelp, og Kirkens Nødhjelp sier det samme. Dette er en dramatisk omlegging.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Hva er den faglige begrunnelsen for denne dramatiske omleggingen?

Statsminister Erna Solberg [11:15:55]: Den faglige begrunnelsen er 33 000 flyktninger som kommer, som skal ha mottak, og som skal finansieres, og da må vi gjøre endringer i et budsjett. Det er jo ikke sånn at det er fordi vi undervurderer og sier at dette er dårlig, at vi gjør de endringene. Vi foreslo ikke et budsjett i oktober med mange dårlige tiltak. Vi foreslo et budsjett med veldig mange gode tiltak, men noen er bedre enn andre. Og så er det ikke sikkert at dette er den eneste posten på budsjettet som dreier seg om langsiktig bistand. Mesteparten av de andre 30 mrd. kr går også til langsiktig bistand. Det går til koordinerte store programmer for langsiktig bistand rundt omkring i verden, og hvor de frivillige organisasjonene har mange enkeltprosjekter innen de forskjellige satsingsområdene.

Så er det sikkert: Vi har gjort to ting. I det opprinnelige budsjettet hørte vi på det ønsket vi hørte uttalt fra Stortingets talerstol fra flere representanter, at vi skulle disponere mer til humanitær bistand. For eksempel minnes jeg at Jonas Gahr Støre gjorde dette til et poeng etter min redegjørelse i april 2015. Det har også gjort at vi har prioritert noe annet vekk fra langsiktig bistand.

Presidenten: Vi går da til neste hovedspørsmål.

Rigmor Aasrud (A) [11:17:20]: I forrige uke fikk vi nye ledighetstall. Vi må tilbake til 1993 for å finne så mange arbeidsledige som det vi ser nå. Det er en svært urovekkende utvikling. Mange familier rammes, og usikker-

heten er stor for om en klarer å beholde huset, eller om en må selge og kanskje selge med tap.

Helt siden i fjor har vi hørt regjeringen si at en følger nøye med på hvordan arbeidsmarkedet utvikler seg. Men det trengs handling. Kutt i formuesskatten bidrar ikke mye for dem som nå blir arbeidsledig. Å ja, vi har registrert at regjeringen har økt antallet tiltaksplasser, sånn at det nå er like mange tiltaksplasser som i 2013, men så er jo sysselsettingssituasjonen også ganske annerledes. Og vi har sett at regjeringen foreslår å bruke 200 mill. kr mer i kommunene på Vestlandet til ekstraordinært vedlikehold – det blir i overkant av 1 mill. kr på hver kommune.

Men hvis regjeringen følger med, ser en at ledighets-situasjonen har utviklet seg raskere enn forutsatt. Antallet ledige er nå på det nivået som regjeringen forventer til neste år, og det før statsbudsjettet er vedtatt her i Stortinget. Når ledighetstallene utvikler seg sånn som de gjør, er det grunn til handling. Så mitt spørsmål til statsministeren er: Vil statsministeren anbefale at det foretas justeringer i statsbudsjettet her i Stortinget, sånn at færre blir gående arbeidsledig neste år?

Statsminister Erna Solberg [11:19:05]: Regjeringen la frem et budsjettforslag som var basert på mer arbeid, mer aktivitet og mer omstilling. Det var basert på å kunne svare på den økonomiske utfordringen Norge står overfor. Det var et betydelig høyere løft i dette budsjettet enn den pakken Arbeiderpartiet la frem i valgkampen, som også var den pakken de annonserte de skulle ha i 2016. Det er 4 mrd. kr i ekstraordinære tiltak basert på å sørge for mer aktivitet, vedlikehold, innovasjon og nyskaping, og det kommer på toppen av et rekordhøyt nivå på forskning, utvikling og innovasjon i det underliggende budsjettet. Det kommer på toppen av det høyeste aktivitetsnivået på samferdselsinvesteringer noensinne, og det kommer på toppen av en satsing på langsiktig omstilling som bl.a. en stor skattereform. Det er dette som er svarene på dette. Dette er svar som er større og tydeligere enn noe av det Arbeiderpartiet noen gang har annonsert i forbindelse med denne krisen, men fortsatt er det viktigere å høre hva deres svar på disse tingene er, synes jeg, enn den fortsatte kritikken av hva vi skal gjøre. Skal dette budsjettet endres i Stortinget – vi er en mindretallsregjering, vi kommer til å forhandle om disse posisjonene. Men regjeringen har lagt på bordet mer, større volum, flere konkrete tiltak enn det Arbeiderpartiet har skissert.

Rigmor Aasrud (A) [11:20:26]: Jeg takker for svaret, men jeg registrerer at statsministeren er mer opptatt av hva Arbeiderpartiet kommer til å foreslå i sine budsjetter, enn av å svare på den konkrete utfordringen for dem som nå rammes av arbeidsledighet. Jeg hadde kanskje forventet at statsministeren hadde tatt inn over seg den økningen i ledigheten som har vært de siste månedene, og vært noe mer offensiv i sitt svar. Det kan virke som om statsministeren går litt tom for nye ideer. Da vil jeg minne statsministeren om en gammel idé, som faktisk virker. Det er å gjøre endringer i permitteringsreglene. Det ber bedriftene på Vestlandet om. Bedriftene sier at dersom de kan permit-

tere lenger, kan de beholde kapasitet og kompetanse – noe de trenger når de skal konkurrerer om nye anbud.

Da er mitt spørsmål: Vil statsministeren bidra til at industribedriftene på Vestlandet gis mulighet til å sikre seg nye oppdrag ved at permitteringsreglene endres?

Statsminister Erna Solberg [11:21:30]: Regjeringen bidrar til at industribedriftene på Vestlandet kan sikre seg nye oppdrag ved å bedre innovasjonskraften deres, ved å bedre stimulansordningene for SkatteFUNN, ved å sørge for at de kan være lønnsomme og produktive, ved at de slipper å betale ekstraordinær skatt og ta stort utbytte fordi eierne deres må betale mer skatt, som er Arbeiderpartiets svar på disse spørsmålene. Arbeiderpartiet må tåle, når de gang på gang bare møter opp med kritikk av det regjeringen gjør, at vi av og til er litt kritisk tilbake. Det heter politisk debatt. Jeg vet at Arbeiderpartiet ikke liker det, men de må tåle å høre det.

Vi er opptatt av dem som er ledige, men vi er også opptatt av den langsiktige omstillingen. Store deler av landet går nå bra og trenger arbeidskraft. Da er det viktig å passe på at de tiltakene vi gjennomfører, sørger for at arbeidskraft som burde vært stilt til disposisjon, som kunne beveget på seg og vært andre steder og bidratt til oppdrag der det er mangel på arbeidskraft, faktisk flytter på seg. Det er en av utfordringene med permitteringsregelverket. Norge er i to spor nå. Da må vi ikke låse inn f.eks. arbeidskraft. Det er farlig for den langsiktige omstillingen og endringen av norsk økonomi.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Fredric Holen Bjørdal.

Fredric Holen Bjørdal (A) [11:22:52]: Bekymringa statsministeren har for denne såkalla innlåsingseffekten, verkar noko oppkonstruert. Regjeringa skriv jo sjølv i forslaget til statsbudsjett at ni av ti permitterte kjem tilbake til arbeidslivet, åtte av ti kjem tilbake til same bedrift. Det er altså ikkje snakk om innlåsing, det er snakk om inkludering. Betre permitteringsregelverk er eit unisont krav frå bedriftene langs kysten. Berre på søre Sunnmøre, der eg kjem frå, risikerer hundrevis av arbeidstakarar å bli sagde opp dei neste månadene dersom ikkje permitteringsperioden blir utvida. Når arbeidsløysa truleg allereie er høgare enn det regjeringa legg opp til i statsbudsjettet for neste år, er det ikkje då snart på tide å kome bedriftene i møte i dette spørsmålet?

Statsminister Erna Solberg [11:23:44]: Samtidig er det altså mangel på arbeidskraft i sektorer i andre deler av landet, og da gjelder det balansen mellom dette. Dette er jo ikke noen ny idé, det er en gammel idé. Vi har forsøkt lange permitteringsperioder, og vi har ganske gode, bindsterke rapporter fra tidligere om hvordan dette faktisk betød at man ikke fikk disponibel arbeidskraft til andre bedrifter.

Så er vi opptatt av å møte de største behovene til bedriftene på Vestlandet. Men de største behovene der kommer til å dreie seg om at de videreutvikler seg på kunnskap og kompetanse. Det ser vi på opp mot hvordan arbeids-

markedstiltakene gjennomføres, og hvordan bedriftsintern opplæring kan gjennomføres. Vi jobber med penger til innovasjon – til nyskaping. Vi har en skipsfartsstrategi, som ble veldig godt mottatt før sommeren, nettopp fordi den svarte på de største utfordringene. I det bildet vi har nå, er vi nødt til å sørge for at vi ikke passivt lener oss tilbake på gamle typer aktivitetstiltak, men ser fremover i den omstillingen som samfunnet vårt står overfor, og er konkurransedyktig skarpere også for fremtiden.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme.

S a k n r. 2 [11:25:00]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Kari Henriksen til kommunal- og moderniseringsministeren, er overført til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 4, fra representanten Torstein Tvedt Solberg til utenriksministeren, utsettes til neste spørretime, da utenriksministeren er bortreist.

Spørsmål 5, fra representanten Kjersti Toppe til kulturministeren, utsettes til neste spørretime, da kulturministeren er bortreist.

S p ø r s m å l 1

Ivar Odnes (Sp) [11:25:29]: «Representanter for regjeringen har signalisert at regioner som har mistet fordelene ved redusert arbeidsgiveravgift, vil kunne kompenseres i form av infrastrukturtiltak for perioden 2016-2017. Blant annet ble transportnæringen i Valdres i fjor høst oppfordret til å spille inn forslag til utbedring av flaskehals på riks- og fylkesveger som kunne være aktuelle for slike kompensasjonsmidler. I forslaget til statsbudsjett for 2016 er imidlertid ikke slike midler nevnt.

Går regjeringen nå bort fra sine lovnader?»

I n g j e r d S c h o u hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Jan Tore Sanner [11:26:08]: Regjeringen foreslo i Prop. 118 S for 2013–2014 at kompensasjonsordningen til infrastrukturtiltak skal rettes mot Nord-Norge. Dette har også Stortinget sluttet seg til. Regjeringen har videre lagt til grunn at omfanget av de kompenserende tiltakene om lag skal tilsvare den avgiftsøkningen som

de aktuelle sektorene har. Vi snakker da om samlet omfang på makronivå, men ikke nødvendigvis på bedrifts-, sektor- eller kommunenivå. Regjeringen har lagt til grunn en samlet ramme for perioden 2014–2018 på til sammen 1,6 mrd. kr til infrastrukturtiltak i de tre nordligste fylkene og til statlige kjøp av transporttjenester.

Regjeringen har iverksatt flere kompensierende tiltak. Blant annet får de berørte bedriftene bagatellmessig støtte. De berørte bedriftene i Valdres nyter godt av denne ordningen. Videre får fylkeskommunene kompensert for de økte kostnadene de har fått til kjøp av transporttjenester.

Det er riktig at vi har fått innspill fra både transportnæringen og Oppland fylkeskommune om tiltak på flaskehalsen som foreslås finansiert med disse kompensasjonsmidlene. Nord-Norge har imidlertid blitt prioritert, hovedsakelig fordi det er i denne landsdelen transportnæringen blir mest berørt av omleggingen av arbeidsgiveravgiften.

Ivar Odnes (Sp) [11:27:33]: Dette er heilt andre signal enn dei statssekretær Jardar Jensen gav næringane i Valdres i november i fjor. Etter dei signala vart det gjeve ei oppfordring om å koma med innspel. For næringslivet i Oppland utgjer endringane ved bortfall av den reduserte arbeidsgjevaravgifta 24 mill. kr. Dette er krevjande å ta inn. Dei tinga som vi har spela inn, skal jo nettopp sikra betre framkomst for alle i regionen, og då lurar eg på kva slags tankar ministeren har for å sikra andre tilskotsordningar eller kompensasjonsordningar for regionane. Som eg sa i innleiingss spørsmålet: Her går regjeringa attende på dei lovnadene som vart gjevne av deira representantar i denne regionen.

Statsråd Jan Tore Sanner [11:28:34]: Vi forholder oss til hva regjeringen har signalisert overfor Stortinget, og det Stortinget har sluttet seg til. Og Stortinget har sluttet seg til de kompensierende tiltakene som jeg refererte til i mitt svar. Så er det jo slik at regjeringen har en stortilt satsing på infrastruktur også i Valdres-regionen og i Nord-Gudbrandsdalen, f.eks. på E16 i Valdres, hvor man nå foretar en stor opprustning. Statens vegvesen opplyser at Bagn–Bjørge kan starte opp i 2016. I Nord-Gudbrandsdalen satser man på E6 fra Ringebu til Otta. Man har økt bevilgningene til fylkesveier med 1,2 mrd. kr etter regjeringsskiftet i 2013. I tillegg er det en stor satsing på jernbane og økte bevilgninger til drift og vedlikehold. Det er altså store bevilgninger til infrastruktur, og den kommer Valdres-regionen og Oppland fylke til gode, de storstilte satsingene regjeringen har.

Ivar Odnes (Sp) [11:29:38]: Eg er glad for at ministeren dreg inn dei flotte infrastrukturtiltaka som kjem – mange av dei skal opnast i løpet av neste år. Samtidig er det lagt inn ei stor brukarfinansiering, som også er dramatisk for næringar. For Gausdal Bruvoll BA, som er eit sagbruk i Gudbrandsdalen, utgjer dei ekstra bompengekostnadene no 2 mill. kr i året. Dette er ein formidabel vekst på utgiftssida for næringslivet i desse områda. Eg lurar på kva slags tankar ministeren har. Han kunne kanskje saman med regjeringspart-

narane sine sjå på andre tiltak som møter dette, for i sum vert dette enda meir dramatisk.

Statsråd Jan Tore Sanner [11:30:34]: Jeg er glad for spørsmålene, for dette er forhold som regjeringen også er veldig opptatt av, at vi skal legge til rette for næringslivet i innlandet og sørge for at innlandets gull, skogen, kan komme raskere ut på markedet. Det er en viktig grunn til at det er en stor satsing på infrastruktur – noe jeg opplever det også er tverrpolitisk enighet om – og nettopp at man utbedrer E16, som er spesielt viktig for Valdres-regionen, og sørger for å ta igjen en del av etterslepet på vedlikehold, slik at man kan komme raskere ut på markedet.

Så er vi også i den gledelige situasjonen, tross alt, at kronkursen er svak, og det kommer eksportnæringene i fylket til gode. Hvis vi ser på innlandet nå, har faktisk innlandet en positiv utvikling. Vi ønsker å legge enda bedre til rette for næringslivet i tiden som kommer, og da er infrastruktur et svært viktig tiltak.

Spørsmål 2

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Kari Henriksen til kommunal- og moderniseringsministeren, er overført til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren som rette vedkommende.

Kari Henriksen (A) [11:31:53]: «Mennesker på flukt vil komme til de fleste kommunene i Norge. Enkelte kommuner har god erfaring og praksis, andre ikke. Det er avgjørende for den videre integrering at identifisering, sikkerhets- og helsevurdering, bosetting og inkludering av flest mulig skjer raskest mulig.

Vil statsråden ta initiativ til at regioners/fylkers totale ressurser blir kartlagt og sett helhetlig, slik at flyktningene, uansett om de kommer til små eller store kommuner, raskt og effektivt blir godt mottatt, avklart og integrert?»

Statsråd Solveig Horne [11:32:32]: Det er et viktig spørsmål som representanten tar opp, og det pekes på reelle utfordringer. Regjeringen har varslet at vi vil komme med en egen stortingsmelding om integreringspolitikken våren 2016.

Mange store og små kommuner gjør et svært godt bosettings- og integreringsarbeid, og det er hver enkelt kommune som vedtar hvor mange de kan bosette på bakgrunn av den kapasiteten kommunen har. Samtidig ser vi at det er store forskjeller i resultater kommunene imellom når det gjelder integreringsarbeidet.

Samarbeid og deling av erfaring mellom de ulike aktørene i bosettings- og integreringsarbeidet er derfor svært viktig, særlig i den situasjonen vi nå står overfor. Deling av kunnskap er noe jeg også har tatt opp i mine møter med ordførere rundt om i landet, og senest i går møtte jeg over 280 deltakere på en nasjonal konferanse om dette tema.

For at innvandringen skal være bærekraftig, er det en forutsetning at en høy andel flyktninger kommer i arbeid, får brukt ressursene sine og er med og bidrar. Det er viktig

at flere kommuner har et bredere og tettere samarbeid med næringsliv og frivillige organisasjoner enn de har i dag.

Vi har tatt initiativ til et samarbeid med NHO om introduksjonsordningen. Formålet er å bidra til at kommunene kan få til mer arbeidsretting og bedre samarbeid med lokalt næringsliv om introduksjonsordningen.

Som en del av samarbeidet mellom staten og NHO er det ønskelig å løfte fram gode måter å jobbe på. Her er et prosjekt i Sandefjord et godt eksempel. Gjennom prosjektet Ringer i Vannet har NHO utarbeidet en god metodikk for å bidra til å få flere personer med redusert arbeidsevne over i arbeid. Det er en metodikk som innebærer et nært og tett samarbeid med næringslivet, og en metodikk som passer like godt for innvandrere på introduksjonsprogram som for personer med nedsatt funksjonsevne.

Fylkesmennene har i dag et samordningsansvar for den statlige innsatsen i fylket og har arenaer for samarbeid. Fylkesmannen har også tilsyn og veiledningsplikt for introduksjonsloven og har i kraft av sin rolle gode muligheter til å støtte kommunenes arbeid. Samarbeidet mellom IMDi og Fylkesmannen er under utvikling i flere fylker, og det er svært viktig i den situasjonen vi står overfor.

For å engasjere fylkesmennene sterkere har regjeringen satt i gang et prøveprosjekt i Hordaland og Østfold for å se på om fylkesmennene kan bidra mer med å bosette flyktninger. I Østfold har Fylkesmannen nå etablert et nettverk for integreringsspørsmål for alle kommunene i fylket. Fylkesmannen i Oppland har tatt initiativ til å løfte integrering som et av hovedsatsingsområdene i den kommende regionale planstrategien for Oppland fylkeskommune, og skal sette i gang integreringspiloter i to–tre kommuner.

Kari Henriksen (A) [11:35:37]: Svaret fra statsråden viser hvor kompleks og alvorlig situasjonen er, og jeg synes at mange av svarene som statsråden peker på, er både viktige og nyttige. Samtidig vil jeg minne om at statsministeren sto her tidligere i dag og sa at vi måtte bevege oss fra seminarstadiet og over til handlingsstadiet, så jeg tenker at en kanskje også fra regjeringas side kan styrke handlingsrommet.

Over til frivilligheten, som statsministeren også nærmest avlyste tiltak knyttet opp mot i et innlegg her tidligere i dag. De har fått nok penger, tydeligvis, og de var ikke prioritert verken når det gjaldt omdisponeringer eller friske penger. Mener barne- og likestillingsministeren dermed at frivillighetens potensial er utløst?

Statsråd Solveig Horne [11:36:26]: Overhodet ikke. Regjeringen har satsset på frivilligheten på flere områder. Vi har allerede styrket det tilskuddet som går fra Kulturdepartementet opp mot frivilligheten for neste år. Det er viktig i den situasjonen vi står i – ikke bare nå, men også i det arbeidet som foregår på integreringsfeltet – at kommunene inviterer de frivillige lagene og organisasjonene inn i sitt arbeid.

Vi var fire ministre som hadde et møte med hele frivilligheten for bare én måned siden, og vi har også sendt brev til kommunene hvor vi oppfordrer dem til å invitere med frivilligheten. Det er veldig mange frivillige lag og orga-

nisasjoner som er med og bidrar til et godt integreringsarbeid, og det er et arbeid som kommunene bør benytte seg av i mye større grad enn de gjør i dag.

Kari Henriksen (A) [11:37:20]: Det kan vi være enige om. Det hadde vært ønskelig at regjeringa kanskje fulgte opp med litt konkret handling når det gjelder økte rammer for frivillig sektor også.

Jeg skal gå over til et annet punkt knyttet til flyktninger, og det er kvinner og barn: I 2013 var det et hett tema på høsten i FN. Da var det rapporter om en svær humanitær krise i Syria, og kvinner og barn var spesielt rammet. Den gangen valgte regjeringa ikke å hjelpe verken dem eller andre ofre i den regionen hvor de var, men de foreslo tvert imot kutt i grunnleggende nødhjelpstiltak til FN. Kvinner og barn som kommer til Norge, har vært utsatt for spesielle utfordringer. Hvilke tiltak har barne- og likestillingsministeren satt i verk for å innrette tiltakene her hjemme, og hvordan har barne- og likestillingsministeren båret fram dette budskapet og disse problemstillingene i de internasjonale samtalene hun har hatt med andre land?

Statsråd Solveig Horne [11:38:19]: I det internasjonale arbeidet som regjeringen gjør på akkurat dette feltet, løfter vi opp både det med kjønnslemlestelse og arbeidet inn mot reproduktiv helse og tvangsekteskap. Men det er også tiltak som regjeringen styrker her i Norge, for det er et viktig arbeid.

Det som det er viktig at vi kommer raskt i gang med når de nyankomne flyktningene får opphold, er at de får beskjed og informasjon om de rettigheter og lover som gjelder i Norge. Vi må også gi et tilbud til dem som blir utsatt for tvangsekteskap og kjønnslemlestelse, og botilbudet og ettertilbudet til de personene som blir utsatt for dette, har regjeringen styrket i budsjettet, både for inneværende år og for neste år.

Spørsmål 3

Kjell-Idar Juvik (A) [11:39:23]: Mitt spørsmål går til samferdselsministeren og lyder:

«EU er i ferd med å vedta et nytt europeisk offshore helikopterregelverk, HOFO. Regelverket vil åpne for at utenlandske helikopterselskaper kan operere på norsk sokkel, og at Norge ikke lenger kan kreve nasjonal driftstillatelse. Dette vil kunne resultere i store konsekvenser for sikkerheten til norsk offshore helikopteroperasjoner.

Vil statsråden gjennomføre en konsekvensutredning før en eventuell innføring av nytt regelverk?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:39:55]: EU er nå i slutfasen med å få på plass nye tilleggsregler for offshore helikopteroperasjoner. Norge har engasjert seg i dette regelverksarbeidet for å få det europeiske sikkerhetsnivået opp på et akseptabelt nivå. Vi har en veldig god historikk for norsk offshoresokkel, heldigvis. Norsk kontinentalsokkel er ikke automatisk en del av EØS-avtalen. Der-

med er det ingen automatikk i at disse reglene skal gjelde for Norge. Vi kan likevel velge å la reglene få anvendelse.

Utkastet til regler må ses i sammenheng med det felles europeiske flysikkerhetsarbeidet og med arbeidet for å utvikle et felles indre marked i Europa. Regelverket har som formål å gi like sikkerhetsregler og konkurransevilkår for alle europeiske operatører, noe som legger til rette for et åpent marked for offshoreoperasjoner, i likhet med resten av den europeiske luftfarten.

I likhet med andre utkast til regelverk vil jeg analysere og vurdere antatte vesentlige konsekvenser som de foreslåtte tilleggsreglene vil kunne få. Jeg vil vurdere både konsekvensene av å innføre reglene og konsekvensene av ikke å innføre reglene. Jeg er opptatt av hvilke konsekvenser min vurdering vil få for både helikopteroperatørene, de ansatte i helikopternæringen, de ansatte i petroleumsnæringen og oljeselskapene.

Samarbeidsforum for helikoptersikkerhet på kontinentalsokkelen har bedt om at jeg skal engasjere en ekstern utreder for å kartlegge konsekvensene av regelverket. Fram til nå har jeg ikke funnet det nødvendig. Jeg kan forsikre om at jeg vil legge ned de ressursene som trengs for å kartlegge både sikkerhetsmessige, sysselsettingsmessige og næringsmessige konsekvenser av regelverket vil få for Norge, før de eventuelt blir tatt inn i EØS-avtalen.

Foreløpig konkluderer jeg verken med ja eller nei til en utredning. Vi må se hva regelverket blir til slutt, og hvilke vurderinger vi gjør med de ressursene vi allerede har til vår disposisjon.

Kjell-Idar Juvik (A) [11:41:42]: På britisk side i Nordsjøen ble det i perioden 1992–2013 rapportert om 25 ulykker, hvorav sju var fatale og kostet til sammen 51 liv. Shetland-ulykken for to år siden var den femte på under fem år i britisk sektor. I samme periode skjedde én dødsulykke i norsk sektor: Norne-ulykken, med tolv omkomne.

Samarbeidsforum for helikoptersikkerhet på norsk kontinentalsokkel har, som spørsmålet gikk ut på, anmodet om en konsekvensutredning av uavhengig tredjepart. Nå hører vi at det vil man foreløpig vente med. Innføres regelverket, mener samarbeidsforumet at det vil kunne få alvorlige konsekvenser for norske offshoreoperasjoner: reduksjon av sikkerhet, fjerne muligheter for nasjonale krav, legge for stor vekt på britiske studier, tap av kontroll og sanksjonsmuligheter for norske myndigheter, Luftfartstilsynet mister tilsynsansvar. Spørsmålet mitt er da: Deler ministeren bekymringene til samarbeidsforumet, som er et bredt sammensatt forum?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:42:56]: Norsk luftfart har en veldig god sikkerhetshistorikk. Helikopter på norsk sokkel har også en god historikk, som ble tatt opp. Det har jeg alle intensjoner om at vi skal videreføre. Det er derfor vi også ser an hva EU vedtar før vi selv konkluderer med hva vi vil være med på. Vi ønsker ikke å være med på endringer som betyr at vi får svekket sikkerheten,

verken for dem som flyr helikopter, eller for dem som er passasjerer.

Det handler også om omdømmet til norsk petroleumssektor. Det handler om at vi skal ha en oljesektor som både skal være renere enn det som er vanlig i verden, og tryggere. Det må vi opprettholde på en god måte. Derfor er det viktig at vi ser på hva de til slutt vedtar, og får Luftfartstilsynet og andre ekspertgrupper til å gjøre en vurdering av det. Så må vi gjøre en vurdering av de øvrige konsekvenser dette vil ha for helikopternæringen, for oljenæringen, for arbeidstakere og de sidene av det.

Siden dette ikke er ferdig i EU, er det ennå heller ikke riktig, mener jeg, å konkludere med om en trenger en ekstern utredning, eller om våre interne ressurser er mer enn gode nok.

Kjell-Idar Juvik (A) [11:44:06]: Jeg er fornøyd med svaret og at man fokuserer på sikkerhet, som må være det viktigste i denne saken.

Jeg ser at partene spør om hva de tungtveiende argumentene for å innføre dette regelverket er. Alle de berørte partene, ikke minst de ansatte, sier at dette vil føre til tap av norske sikkerhetskrav og tap av nasjonal driftstillatelse. Det vil svekke ikke minst den flotte samarbeidsmodellen som er i dette forumet.

Jeg forstår det slik – som for så vidt også ministeren bekrefter – at Norge kan si nei til implementeringen av dette regelverket, da norsk sokkel ikke er berørt av EØS-avtalen. Jeg forstår det slik at ministeren vil avvente ferdigbehandlingen før han tar stilling til både en eventuell ekstern utredning, en konsekvensutredning, og eventuelt om vi skal si ja eller nei. Vurderer ministeren allerede på dette tidspunktet å si nei til implementering av det man kjenner til så langt av regelverket?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:45:10]: Jeg vil ikke forhåndskonkludere verken den ene eller den andre veien. Vi har også hatt møte med samarbeidsforumet og mange andre interessenter i dette. Vi har gjort mange vurderinger underveis. Vi har vært på konferanser. Vi har truffet fagbevegelse og andre, som har løftet opp sine argumenter. Her er det mange ulike interesser som skal veies opp mot hverandre.

Jeg mener at vi må se på hva Norge er best tjent med, både på sikkerhetssiden, på arbeidstakersiden, i oljebransjen, i helikopternæringen og når det gjelder trygghetsfølelsen folk skal ha i luftfartsnæringen generelt.

Vi har et luftfartstilsyn som etter mitt skjønn gjør en fremragende jobb, som har god historikk å vise til. Og selv om en skulle ende opp med et europeisk regelverk, vil Luftfartstilsynet fortsatt være den avgjørende myndighet som kan stoppe flygninger fra å skje hvis de mener at dette ikke er godt nok. Så kan det godt hende at en sier at til tross for at Luftfartstilsynet har den muligheten på alle flygninger allerede, vil ikke det være tilstrekkelig hvis en opplever at et felles europeisk regelverk praktiseres veldig ulikt av ulike tilsynsland, og dermed skaper problemer i Norge.

Spørsmål 4

Fra representanten Torstein Tvedt Solberg til utenriksministeren:

«I svar på skriftlig spørsmål nr. 54 og 82 (2015-2016) har utenriksministeren nylig gjort det klart at regjeringen ikke vil støtte resolusjonene på FNs generalforsamling om atomvåpens humanitære konsekvenser og om staters etiske ansvar for å forby og avskaffe atomvåpen. Dette oppleves som et klart linjeskift fra regjeringen, og et brudd med Norges lederrolle i arbeidet for et forbud mot atomvåpen.

Kan utenriksministeren redegjøre for hva som ligger bak regjeringens linjeskift, og hva som har endret seg siden debatten i vår?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime, da utenriksministeren er bortreist.

Spørsmål 5

Fra representanten Kjersti Toppe til kulturministeren:

«Universitetet i Oslo har ifølge Klassekampen 29. september d.å. i brev til Kulturdepartementet meldt at universitetet ikkje har naudsynt bemanning for å laga ei brukarrettleiing for Norsk Ordbok, trass i at UiO har søkt om og fått tildelt 400 000 kroner til dette føremålet. Prosjektleiar Åse Wetås meiner Norsk Ordbok vil ha langt mindre verdi for brukarane om det ikkje blir utarbeidd rettleiing til både nettversjonen og bokverket.

Vil statsråden leggja ytterlegare press for at UiO utarbeider rettleiinga?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 6

Åsmund Aukrust (A) [11:46:27]: Mitt spørsmål går til klima- og miljøministeren:

«Dårlig luftkvalitet er et stort problem i mange av våre store kommuner. Det nye byrådet i Oslo ønsker å forbedre luftkvaliteten bl.a. ved å gjøre flere gater og indre by bilfri. Fra regjeringsmedlemmer er dette betegnet som et «dårlig mareritt» for folket.

Er statsråden enig i dette, eller er hun positiv til lokale initiativ for å redusere biltrafikken?»

Statsråd Tine Sundtoft [11:46:55]: Luftkvalitet er et problem i mange norske kommuner. Norge er dømt for dette forholdet av EFTA-domstolen, fordi vi brøt luftkvalitetsdirektivet i årene 2009–2012.

Luftkvaliteten har bedret seg de siste årene. I 2014 var det ingen norske byer som hadde overskridelser av grenseverdiene for svevestøv. Kun Oslo og Bergen overskred grenseverdiene for nitrogendioksid.

Allerede i dag kan kommuner ta i bruk en rekke virke-

midler for å bedre den lokale luftkvaliteten. Men Regjeringen jobber med å gi byene flere verktøy.

Regjeringen har vedtatt at et lovarbeid for lavutslipps-soner skal igangsettes, slik noen kommuner har etterspurt. Arbeidet er i gang – i går hadde samferdselsministeren et møte med en rekke kommuner for å høre deres mening om saken.

Regjeringen støtter det lokale selvstyret og vil derfor være åpen for å lytte til forslag om tiltak basert på lokale ønsker.

Det har så langt ikke blitt fremmet noe konkret forslag fra det nye byrådet om bilfritt sentrum i Oslo. Imidlertid er et totalforbud mot bruk av bil i hele Oslo sentrum ikke en politikk som regjeringen mener er hensiktsmessig.

Jeg mener det er viktig å føre en politikk som gir reisende gode alternativer, slik at flere ønsker å velge buss og bane og færre ønsker å velge bil. Flere bilfrie gater og færre biler i bysentrum er en positiv utvikling som vi skal hilse velkommen. Regjeringens mål er at trafikkveksten skal tas gjennom kollektivtrafikk, sykkel og gange. Derfor er det logisk at bilen relativt sett vil spille en mindre rolle for persontransporten i storbyene i årene som kommer.

Betraktningen på kollektivtransport i byområdene har økt betraktelig under denne regjeringen. I tillegg har det forrige byrådet i Oslo gjort en god jobb. Faktum er at 93 pst. av arbeidsreisene inn til Oslo sentrum gjennomføres med miljøvennlige transportmidler. I tillegg har regjeringen i statsbudsjettet for 2016 foreslått å øke bevilgningene til sykkel- og gangveier med 50 pst. Det er et godt grunnlag for dette arbeidet framover.

Åsmund Aukrust (A) [11:49:20]: Jeg vil takke statsråden for mange fornuftige tanker, og hun viser jo til hvor alvorlig dette er. Det skal være en selvfølge for Norge at vi ikke skal bli dømt for å ha ulovlig dårlig luft.

Så synes jeg det er bra at hun skryter av at det skal innføres lavutslippssoner. Det var et forslag som kom fra Stortinget som hennes egne regjeringskolleger i Fremskrittspartiet stemte imot, så vi ser fram til at regjeringen jobber videre med det.

Så viser man også til at det er mindre biltrafikk i bl.a. Oslo i dag. Vi ser bl.a. bilder fra hvordan det var på Karl Johan tidligere, hvor det kjørte biler overalt. Gjennom Folketeaterpassasjen på Youngstorget var det tidligere biltrafikk, som har blitt fjernet. Det har jo ikke blitt gjort av seg selv; det har blitt gjort fordi noen har foreslått det.

Statsråden uttalte seg veldig positivt til det som Oslo kommune nå er i ferd med å gjøre, og sa at hun støttet det. Det var så oppsiktsvekkende at Arne Strand ga henne terningkast 6. Det fikk henne til å trekke det tilbake.

Mitt spørsmål går igjen til ministeren: Støtter hun det som nå er et forslag fra det nye byrådet om å gjøre indre by bilfri, eller er hun enig med Siv Jensen i at dette er et «dårlig mareritt» for det norske folk?

Statsråd Tine Sundtoft [11:50:25]: Som jeg sa i mitt første svar, er flere bilfrie gater og færre biler i bysentrum en positiv utvikling som vi skal hilse velkommen. Det er en

utvikling vi har sett i Oslo de senere år. Jeg prøvde også å si i det omtalte intervjuet i VG at det forrige byrådet har gjort en formidabel jobb innenfor dette området, slik at 93 pst. av arbeidsreisene nå foregår enten med kollektivtrafikk, sykkel eller gange. Det er totalforbudet vi har vært imot.

Jeg tenker at det arbeidet som det forrige byrådet har startet, og det regjeringen legger opp til med mer satsing på kollektivtrafikk og mer til gang- og sykkelveier, er en utvikling som vi ser kommer. Det gir hyggeligere bysentrum, det gjør det mer attraktivt også for andre både å bruke sykkel og å spasere mer, men det er dette totalforbudet, uten å tenke praktiske løsninger, som regjeringen er imot.

Åsmund Aukrust (A) [11:51:32]: Jeg velger da å tolke statsråden positivt. Og jeg velger å tolke henne dit hen at hun egentlig er positiv til at det tas lokale initiativ rundt omkring i kommunene våre, at hun tar avstand fra den tonen som har blitt ført i dette hus, hvor lederen av samferdselskomiteen på Stortinget mener at dette er å opprette en «Berlin-mur», hvor finansministeren sier at nå vil det norske folk komme til å ta igjen mot norske politikere, og at dette er et «dårlig mareritt» som de har våknet opp i – at hun tar avstand fra den tonen og er opptatt av å finne praktiske løsninger, helt i tråd med hva det nye byrådet i Oslo også ønsker å gjøre, å finne praktiske løsninger bl.a. med handelsnæringen.

Jeg velger derfor å avslutte mitt spørsmål om hun støtter det eller ikke, jeg går til et litt mer åpent spørsmål til slutt. Luftkvalitet er jo et kjempeproblem. Vi snakker om at 1 500 mennesker får et forkortet liv hvert eneste år. Helseministeren burde jo bejublet alle lokale initiativ som kommer. Foreløpig har det vært stille fra ham. Mitt spørsmål til klima- og miljøministeren er derfor: Hvilke strakstiltak mener hun er nødvendig, og vil hun ta initiativ til å forbedre luftkvaliteten, så vi ikke skal ha en situasjon hvor det er farlig for mange mennesker å gå på gaten?

Statsråd Tine Sundtoft [11:52:37]: Regjeringen tar utfordringen med luftkvalitet på alvor. Vi er blitt dømt i EFTA-domstolen for dårlig luftkvalitet i perioden 2009–2012. Dette har vi et tverrpolitisk ansvar for å rydde opp i. Derfor har vi nå, som jeg sa i mitt første svar, vedtatt at lovarbeid for lavutslippssoner skal igangsettes – arbeidet er i gang. Vi ser også på et lovendringsforslag for å gi kommunene og fylkeskommunene grunnlag for å stille krav om at drosjenæringen skal ha lavutslipp- eller nullutslippsteknologi. Det er nå sendt på offentlig høring av Samferdselsdepartementet. Miljødifferensiering gjennom AutoPASS er under utredning hos Vegdirektoratet. I tillegg har denne regjeringen foreslått store økninger innenfor kollektivtransportbevilgninger og mer til gang- og sykkelvei. Så jeg mener at vi gjør veldig mye konstruktivt når det gjelder dette, og ønsker her et godt samarbeid også med det sittende byrådet i Oslo for å løse denne utfordringen.

Spørsmål 7

Rasmus Hansson (MDG) [11:53:55]: Spørsmålet går til klima- og miljøministeren og lyder:

«I 2002 vedtok Stortinget etter omfattende debatt å legge traseen for Ringeriksbanen over Åsa i stedet for Kroksund ved Tyrifjorden. Begrunnelsen var «de store negative konsekvensene for landskap, kulturminner, naturmiljø og landbruk». I juni 2015 ble vedtaket opphevet helt uten begrunnelse slik at vi nå risikerer en jernbane tvers gjennom verneverdige våtmarksområder omfattet av verneplanen for nordre Tyrifjorden våtmarkssystem.

Vil statsråden ta verneplanen opp av skuffen og gjøre noe for å hindre disse inngrepene?»

Statsråd Tine Sundtoft [11:54:40]: Regjeringen besluttet i 2014 å se planleggingen av ny E16 og ny Ringeriksbane i sammenheng – dette for å kunne planlegge mer hensiktsmessig og redusere de totale kostnadene. Etter debatt, der også representanten Rasmus Hansson bidro med sine synspunkter i saken, vedtok Stortinget i juni 2015 å fristille regjeringen fra det tidligere vedtaket om å bygge en ny jernbane om Åsa. Regjeringen har dermed fått muligheten til å vurdere om felles planlegging av vei og jernbane er den beste løsningen.

Jeg er klar over at bygging av ny E16 og ny Ringeriksbane fra Kroksund til Hønefoss er utfordrende for natur- og kulturverdier. Regjeringen har på best mulig måte søkt å vektlegge hensynet til disse verdiene i sitt valg av løsninger. Strekningen mellom Skaret og Hønefoss er delt opp i fem delstrekninger. På delstrekning 3, Gjesvalåsen–Bymoer, er det valgt å planlegge med en lang tunnel. Dette skjærer viktige landskaps-, natur- og kulturverdier. Det er på delstrekning 4, Bymoer–Styggedalen, vi har de største utfordringene for natur- og kulturverdier. Blant annet gjelder dette våtmark, slik representanten tar opp i sitt spørsmål. Regjeringen mener det er behov for å få et bedre plangrunnlag før det fattes en endelig beslutning om trasévalg. Det gjennomføres derfor nå et forprosjekt som vil gi oss den nødvendige kunnskapen for å foreta et valg mellom de tre alternative traseene som er presentert.

Samtidig med at vi jobber med å finne fram til den beste løsningen for ny Ringeriksbane, jobber vi med å avslutte verneplanen for Tyrifjorden. Jeg kan berolige representanten Rasmus Hansson med at planen ikke ligger i skuffen, men at det jobbes med å få sluttbehandlet verneplanen. Ny Ringeriksbane vil både utvikle Bergensbanen og gjøre den mer konkurransedyktig mot fly. I tillegg vil den legge forholdene bedre til rette for mer klimavennlig transport i Østlandsregionen.

Med et nytt oppdatert kunnskapsgrunnlag er målet at vi også får en løsning som ivaretar viktige naturverdier. Slutføring av verneplanen for Tyrifjorden er et viktig ledd i dette arbeidet.

Rasmus Hansson (MDG) [11:57:08]: Jeg takker for svaret fra statsråden. Dette området i Nordre Tyrifjorden er Norges nest viktigste våtmarksområde, et ekstremt viktig område for kulturlandskap og kulturminner. Flere om-

råder der er internasjonalt vernet etter Ramsarkonvensjonen. Stortinget har etter en grundig debatt slått fast at dette området ikke bør få en jernbane gjennom seg.

Kan miljøministeren forklare hva det er som har endret seg, sett fra et miljø- og natursynspunkt, som gjør at det nå plutselig er greit for miljøministeren å legge en jernbane gjennom det området, som Stortinget for noen år siden var så unisont enig om at man burde bevare og redde fra en slik jernbane?

Statsråd Tine Sundtoft [11:58:00]: Som jeg sa i mitt første svar, har Stortinget nå fristilt regjeringen, slik at vi kan se planlegging av ny E16 og Ringeriksbanen i sammenheng – det er det vi nå gjør – for å få en hensiktsmessig planlegging. I et klimaperspektiv er Ringeriksbanen et veldig viktig tiltak. Så ser vi nå på de ulike alternativene, for vi ser at det er noen utfordringer når det gjelder naturverdier. Det er derfor vi har tre ulike traseer til utredning, som vi også ønsker å se i sammenheng med verneplanen for Tyrifjorden. Det er når den kunnskapen foreligger, at regjeringen vil foreta sin vurdering og velge den traseen som totalt sett gir den beste samfunnsmessige nytten.

Rasmus Hansson (MDG) [11:58:52]: Jernbanetraaseen rundt Åsa, som opprinnelig var foreslått fra Stortinget, tar noe sånt som to minutter ekstra og gjør selvfølgelig ingen skade med tanke på klimafordelene ved å bygge ut Ringeriksbanen.

Spørsmålet jeg stilte statsråden som altså miljøstatsråd, er: Hva er det ved naturvern vurderingene, de naturfaglige og kulturfaglige vurderingene, som gjør at det nå plutselig er greit for statsråden å legge en jernbane gjennom dette området, som Stortinget tidligere har sagt at har så høy verneverdi?

Statsråd Tine Sundtoft [11:59:33]: Det samme Stortinget har jo fristilt regjeringen, slik at regjeringen nå kan planlegge ny E16 og Ringeriksbanen i en sammenheng. Det er det vi gjør, for vi ser at det å få Ringeriksbanen på plass er veldig viktig ut fra klimahensyn. Så det å kunne planlegge dette i en sammenheng er vi opptatt av.

Så vet vi at uansett hvilken trasé som blir valgt, skal hensyn til natur og kulturverdier innarbeides i de kommende detaljplanene. Det vil gjelde også for eventuelle nødvendige avbøtende og kompensierende tiltak. Vi ønsker også å se verneplanen for Tyrifjorden i sammenheng med planleggingen av både ny vei og ny jernbane.

Spørsmål 8

Jan Böhler (A) [12:00:39]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren:

«I Stortingets spørretime den 20. mai svarte statsråden, på spørsmål om videreføring av gratis kjernetid for alle fire- og femåringer i bydelene i Groruddalen og Søndre Nordstrand med områdesatsinger: «Denne ordningen vil fortsette ut avtaleperioden for områdesatsingen, henholds-

vis 2016 og 2017.» I statsbudsjettet er imidlertid bevilgningene til dette kuttet fra vel 60 mill. kr til 39 mill. kr, og bydelene har fått beskjed om at gratis kjernetid for alle avsluttes etter juni 2016.

Vil statsråden følge opp det hun svarte i Stortinget i mai?»

Statsråd Solveig Horne [12:01:20]: Som representanten er kjent med, ble det fra 1. august i år innført en landsdekkende ordning med gratis kjernetid for fire- og femåringer i familier med lav inntekt. Dette ble besluttet av Stortinget i forbindelse med budsjettbehandlingen i 2014, og det var en følge av positive resultater fra forsøk med gratis kjernetid i barnehage, bl.a. i Groruddalen og Søndre Nordstrand. Nå går de aller fleste barna i disse bydelene i barnehage.

Den nasjonale ordningen gir flere barn i hele Oslo og i hele landet anledning til å gå i barnehage. I tillegg gir den nye moderasjonsordningen for foreldrebetaling flere familier billigere barnehage.

Som jeg svarte representanten Böhler 20. mai, har gratis kjernetid i barnehagen vært en viktig del av statens bidrag i områdesatsingen. Det har vært tilbud om refusjon av foreldrebetaling 20 timer per uke for alle fire- og femåringer i bydelene i Groruddalen og i Søndre Nordstrand, altså ikke bare for barn i familier med lav inntekt. Områdesatsingen i Groruddalen har pågått siden 2007. Det har aldri tidligere vært en så omfattende og samlet satsing fra stat og kommune i et område i Norge. I august i år ble det inngått en ny avtale om områderettet innsats i Groruddalen for perioden 2017–2026. Barnehage og skole er pekt ut som ett av de tre hovedsatsingsområdene i denne områdesatsingen.

Forsøket med gratis kjernetid er beskrevet mer detaljert i budsjettforslaget for 2016 enn det jeg svarte i Stortinget i mai. I budsjettforslaget framgår det bl.a. at 105 mill. kr av den foreslåtte totalbevilgningen på 143,9 mill. kr til gratis kjernetid går til å dekke den nasjonale ordningen for fire- og femåringer.

De resterende 38,9 mill. kr er foreslått brukt til arbeid med rekruttering av barn til barnehage og aktiviteter for foreldre, i tillegg til refusjon av foreldrebetaling ut barnehageåret. De kommunene som har hatt forsøk med gratis kjernetid, kan nå søke på disse midlene. Det er altså ikke slutt på forsøk med gratis kjernetid, selv om bevilgningene til forsøkene er redusert som følge av den nasjonale ordningen.

De nåværende områdesatsingene utgår i 2016 i Groruddalen og i 2017 i Søndre Nordstrand. Derfor er utfasingen av ordningen med refusjon av foreldrebetaling satt til utgangen av barnehageåret 2015/2016 i Groruddalen og 2016/2017 i Oslo sør.

Det er naturlig å fase ut refusjon av foreldrebetaling knyttet til forsøk med gratis kjernetid ved utgangen av barnehageåret, på samme måte som det gjøres ved regelendringer i barnehage- og skolesektoren.

Jan Böhler (A) [12:04:18]: Jeg takker for svaret.

Det jeg spurte om i mai, gjaldt om man ville fortsette med denne ordningen, som gjelder alle fire- og fem-

åringer, etter at regjeringen har innført den nasjonale ordningen med gratis kjernetid for de aller fattigste familier, fordi man i disse områdene har spesielle inkluderingsutfordringer, som er mye mer omfattende enn vi har ellers i landet hvor den ordningen for de aller fattigste gjelder. Statsråden svarte da at denne ordningen, som gjelder alle, vil fortsette ut avtaleperioden for områdesatsingen, henholdsvis 2016 og 2017 – altså ut året, ikke til og med juni neste år, altså halvåret. Jeg må si at med tanke på planlegging av inkluderingsarbeidet i bydelene og med tanke på de 3 000 barna som ikke får gratis kjernetid lenger fra juni neste år, er dette en alvorlig endring i signalene fra statsråden i forhold til hva som ble svart i mai.

Statsråd Solveig Horne [12:05:26]: Som jeg svarte i mai: Denne områdesatsingen kommer til å fortsette i 2015/2016 i Groruddalen og i 2016/2017 i Oslo Sør. Men det har vært naturlig at vi faser ut den refusjonsordningen av foreldrebetaling som er knyttet til forsøk med gratis kjernetid ved utgangen av barnehageåret. Det er slik det gjøres ved andre regelendringer i barnehage- og skolesektoren, og da er det naturlig at den ordningen blir faset ut i juni. Jeg har også lagt til grunn at det ikke er hensiktsmessig å videreføre ordningen fram til årsskiftet, dvs. å starte opp med foreldrefusjon for et halvt barnehageår fra august og fram til jul. Isteden mener jeg at det er logisk å følge barnehageåret.

Så vil jeg avslutningsvis også gjøre oppmerksom på at IMDi sendte et rundskriv rundt til kommunene for andre halvdel 2015 der kommunene ble informert om at de ikke kunne regne med tilsvarende midler i årene framover.

Jan Böhler (A) [12:06:34]: Jeg tror nok ikke at foreldrene til de 3 000 barna som nå får gratis kjernetid i Groruddalen og Søndre Nordstrand, oppfatter at det er naturlig når man sier «ut avtaleperioden», altså ut 2016 og 2017, at man regner det som bare et halvt år. Så den meddelelsen som ble gitt bydelene i et møte i midten av oktober, kom som en stor overraskelse.

Det spørsmålet mitt i mai gjaldt, var om man ville fortsette ordningen med gratis kjernetid for alle i disse områdene med spesielle inkluderingsutfordringer i neste satsingsperiode, altså den som går fra 2016 og 2017, og hvor i hvert fall Oslo kommune mener at den bør gå i ti år til. Da svarte statsråden at det skulle man komme tilbake til. Man hadde ennå ikke tatt standpunkt til om man skulle fortsette med ordningen som gjelder alle – altså at man der har en annen ordning enn den som bare gjelder de fattigste familiene, som er ca. en femtedel av dem som nå får gratis kjernetid i disse bydelene.

Spørsmålet er: Hva er grunnen til at man så raskt har besluttet å kutte ut denne ordningen?

Statsråd Solveig Horne [12:07:41]: Den områdesatsingen som har vært i Oslo, har vært veldig nyttig og har også gitt gode resultater.

Så er jeg veldig glad for at Stortinget har besluttet at områdesatsingen med gratis kjernetid nå er blitt en nasjonal ordning, dvs. at flere fire- og femåringer over hele lan-

det også vil få et bedre tilbud. Regjeringen har satt den grensen til en inntekt på 405 000 kr, dvs. at flere fire- og femåringer får dette tilbudet. Det er også flere fire- og femåringer i Oslo kommune som vil få et bedre tilbud enn det de har i dag.

Så er det også viktig å understreke at den moderasjonsordningen for barnehagebetaling som regjeringen også har innført, vil komme flere familier til gode, slik at flere familier nå får lavere priser og satser i barnehagene.

Spørsmål 9

Lene Vågslid (A) [12:08:45]: Mitt spørsmål til justisministeren lyder slik:

«Vil Stortinget få anledning til å behandle eventuelle endringer i tingrettsstrukturen, eller vil dette avgjøres i departementet?»

Statsråd Anders Anundsen [12:08:59]: La meg først få takke representanten for spørsmålet.

Justis- og beredskapsdepartementet har, som representanten er kjent med, hatt ute på høring et forslag om sammenslåing av ti tingretter. Det gjelder

- Nedre Telemark tingrett og Aust-Telemark tingrett med forslag om lokalisering i Skien
- Jæren tingrett og Dalane tingrett lokalisert i Sandnes
- Sør-Trøndelag og Fosen tingrett lokalisert i Trondheim
- Eiker, Modum og Sigdal tingrett og Kongsberg tingrett med lokalisering i henholdsvis Kongsberg og Hokksund
- Bergen tingrett og Nordhordland tingrett lokalisert i Bergen, som i dag

Høringsfristen var den 5. september 2015, og vi jobber nå med gjennomgangen av de høringsinnspillene. Regjeringen har derfor ikke tatt endelig stilling til disse sammenslåingsforslagene.

Sammenslåingsforslagene er omtalt i Prop. 1 S for 2015–2016, og jeg har ikke lagt opp til at disse sammenslåingsforslagene skal fremmes som egen sak for Stortinget.

Lene Vågslid (A) [12:09:55]: Eg takkar for svaret.

I statsbudsjettet står det:

«Regjeringen tar sikte på å gjennomføre de ovennevnte sammenslåinger i løpet av 2016.»

For meg er det då litt vanskeleg å sjå at ein ikkje har teke stilling til det. Eg synest også det er synd at ein ikkje legg opp til at ein får behandla det i Stortinget, i og med at eg har stilt skriftleg spørsmål til justisministeren om det tidlegare og fått ja som svar på det spørsmålet. Så skal rett vere rett: Det ligg i statsbudsjettet no, så det er jo, slik sett, i Stortinget no, men det er ikkje ein god måte å gjere det på.

Me ser òg at organisasjonar som Parat er tydelege på at Domstoladministrasjonen har brote hovudavtalen i prosessen med dei domstolane som dette gjeld. Me meiner òg at desse tingrettane, i tillegg til dei som sikkert vidare kjem til å bli planlagt slått saman, hadde fortent ei skikkeleg politisk behandling og ei behandling som er i tråd med arbeidslivets spelereglar. Eg lurar på om justisministeren er einig

i det, om han er villig til å ta grep for å sikre det, eller vil han ignorere kritikken frå Parat og dei tilsette som dette har direkte følger for?

Statsråd Anders Anundsen [12:10:59]: Det spørsmålet dreier seg om flere ting samtidig. Jeg registrerer at representanten er misfornøyd med prosessen knyttet til disse ti sammenslåingsforslagene. Den forrige regjeringen gjorde det på den samme måten når det gjelder Sør-Trøndelag og Trondheim tingrett i 2010, så det er ikke noe nytt at Stortinget involveres i denne typen strukturendringer på denne måten. Så jeg er litt overrasket over den skarpe kritikken på det området. Sånn sett er jo dette omtalt i statsbudsjettet, og Stortinget er således involvert.

Når det gjelder den øvrige prosessen, så gjennomfører Domstoladministrasjonen nå en større gjennomgang av eventuelle større strukturendringer. Det er helt naturlig at en sånn type strukturendring – hvis den blir fulgt videre opp fra regjeringens side – blir fremlagt for Stortinget i sin helhet.

Så jeg tror det er viktig at en skiller mellom de konkrete sammenslåingsforslagene som her ligger, og den videre prosessen knyttet til en eventuell større strukturendring i tingretten.

Lene Vågslid (A) [12:12:02]: For meg som kjem frå Telemark, som blir berørt av det som no ligg i statsbudsjettet, er det nok litt vanskeleg å skjønne at dette skal vere noko anna enn for andre tingrettar som måtte ha blitt slått saman.

Det er jo spesielt at ein ikkje ynskjer å sjå alt i ein større samanheng, og eg må seie at me reagerer på måten det er gjort på. Her veit me at domstolsleiarane er spurde, og ikkje dei tilsette. Berre det er ein dårleg prosess. Og om den førre regjeringa gjorde det på den måten, meiner eg framleis at det er ein elendig prosess, og det burde ein i så fall lære av og gjere på ein mykje betre måte.

Aftenposten viser i dag ei oversikt over dei totale reduksjonane me kan få viss Domstoladministrasjonen får det som dei vil. Det vil jo bety betydeleg lengre reiseveg, igjen, for mange. Det vil bety at kompetansearbeidsplas-

sar i distrikta kan forsvinne. Men det viktigaste av alt, uansett – òg for Arbeidarpartiet – er kvaliteten, og eg kan ikkje finne nokon dokumentasjon på at dei mindre tingrettane er dårlegare enn dei større. Kva konkret dokumentasjon har justisministeren i så fall på at større tingrettar er betre enn mindre?

Statsråd Anders Anundsen [12:13:08]: Jeg gjentar bare det jeg sa i mitt forrige svar om at denne prosessen også er fulgt av den forrige regjeringen knyttet til en helt konkret sammenslåing, som jeg nevnte.

Så er jeg opptatt av at i disse prosessene skal både arbeidslivets spilleregler følges og en skal involvere bredt underveis i prosessene, og det legger jeg til grunn at Domstoladministrasjonen gjør. Det er Domstoladministrasjonen som gjennomfører den dialogen og den oppfølgingen.

Når det gjelder spørsmålet om store eller små domstoler er mest effektive, så vet vi i hvert fall at små domstoler er betydelig mer sårbare. Vi har altså domstoler i Norge som har to dømmende årsverk, og det er klart at det er en domstol som er svært sårbar, og alle domstoler på tingrettsnivå skal kunne håndtere alle typer saker. Jeg tror vi er nødt til å erkjenne at vi har en kompleksitet og en annen type saker som går for mange tingretter nå, enn det vi hadde tidligere.

Men som sagt vil regjeringen først få forslaget fra Domstoladministrasjonen og så vurdere om det skal følges opp, og i tilfelle hvordan det skal følges opp.

Presidenten: Dermed er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [12:14:14]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.14.
